

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

**1 WRZEŚNIA
NA CMENTARZU
FARKASRÉT**

**POŚWIĘCENIE
CENTUM
EDUKACYJNEGO
W
BALATONBOGLÁR**

**DNI POLSKIE
W BUDAPESZCIE**

**ODSŁONIĘCIE
MIEJSCA
PAMIĘCI
BŁ. KS. JERZEGO
POPIELUSZKI**

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

**POŚWIĘCENIE CENTRUM OŚWIATOWO-KSZTAŁCENIOWEGO
W BALATONBOGLÁR**

WITAMY

- 3 Czas burzenia i czas budowania**
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

- 4 Poświęcenie Centrum Oświatowo-Kształceniowego w Balatonboglár**
Anna Ijjas, Balázs Laptis
- 6 Dni Polskie w Stołecznej Hali Targowej**
Anna Ijjas, Balázs Laptis
- 7 Budapeszt: Miejsce pamięci bł. ks. J. Popiełuszki**
- 8 Wystawa o rotmistrzu Witoldzie Pileckim**
Monika Molnár, Nóra Sugan
- 8 Dni Narodowościowe w IV dzielnicy Budapesztu**
Asia Priszler
- 9 Veszprém stawia na młodych**
Renata Winerowicz-Papp
- 9 Koszorúzás a Farkasréti temetőben**
Ijjas/Anna
- 9 Uroczystość na cmentarzu Farkasrét**
- 10 Mali Krakowiaczy w Budapeszcie**
- 10 Inauguracja działalności Klubu Rodzin Polonijnych**
Asia Priszler
- 10 Nyiregyháza: koncertezett a Dalárda**
- 10 Kolonie letnie w Pułtusku**
Dorota Várna
- 11 I znów zadzwieczał szkolny dzwonek**
- 11 Lengyel-magyar katonai kiállítás**
Kazincibarcikán
Fekete Dénes

DLA DUSZY

- 12 Zapłacił najwyższą cenę**
ks. Krzysztof Grzelak
- 12 Patron Węgier św. Stefan**
Małgorzata Sobol-Kyński

CO BĘDZIE

- 13 Co będzie**

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY

- 14 W Ostródzie kształcili się polonijni liderzy w edukacji**
Danuta Świątek
- 14 Uroczyste rozpoczęcia roku szkolnego**
- 15 Bieg po zdrowie i nie tylko!**
Zosia i Tomek Bedynsey
- 15 Konferencja rozpoczynająca rok szkolny**
Alina Papiewska-Csapó
- 15 Lengyel nyelvi tábor - Zakopane**
Kiss Vince
- 15 Obóz językowy w Zakopanem**

CZYM SKORUPKA ZA MŁODU...

- 16 "Kilkakrotnie język polski pomagał mi wyjść z opresji" - rozmowa z Viktorem Bayerem**

WIEŚCI PARLAMENTARNE

- 17 Polonijna Rada Konsultacyjna, Forum Ekonomiczne Krynica-Zdrój**
dr. Csücs Lászlóné Halina

INSTYTUT BADAWCZY ZAPRASZA

- 18 Ę w nazwisku**
Piotr Piętko
- 18 Uczniowie o rocznicy Chrztu Polski**

NA GRANICY KULTUR

- 19 Kronika pobytu polskiej poetki na Węgrzech w 1936 roku**
Tibor Gerencsér
- 20 Wujek Jarek gotuje**
- 21 Ulka konyhája**

REFLEKSJE

- 21 Typologia nocy**
Agnieszka Janiec-Nyitrai

Czas burzenia i czas budowania

Obserwacja dziecięcych zabaw jest zawsze inspirująca. Ostatnio objawiła się przede mną w całej swojej okazałości i ciężarze gatunkowym znana prawda, że o wiele łatwiej jest burzyć, niż budować. Mozolnie budowany przez całe sobotnie przedpołudnie zamek z klocków zniknął z powierzchni ziemi dosłownie w ciągu minuty. Nie oparł się niszczycielskiemu tajfunowi dwulatka...

Dlaczego o wiele łatwiej jest burzyć, niż budować? Dlaczego bałagan robi się o wiele szybciej, niż porządek? Dlaczego łatwiej zabrudzić, niż wyczyścić? Te oto pytania nurtowały mnie, kiedy patrzyłam na zgłiszczą wspaniałej wielopiętrowej budowli.

Podczas budowania istotna jest koncepcja, cierpliwe wyszukiwanie takich, a nie innych klocków, proces myślowy, rozważa, plan, natomiast burzenie jest chaotyczne, nieważne przecież, czy stracimy czarny czy czerwony klocek, czy wrzucimy go do pudełka, czy za kanapę... „Burzyć też trzeba się nauczyć”, oto konkluzja, która padła z ust starszego syna.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Ideje a rombolásnak és ideje az építésnek

Miként játszanak a gyermekek – mindig tanulságos megfigyelni. A minap teljes valójában, fajsúlyosan megnyilvánult előttem a közhely: rombolni sokkal könnyebb, mint építeni. Szombat délelőtt a nagy műgonddal felépített kockavár szó szerint egy perc alatt megsemmisült. Kétéves apróság romboló rohamának lett az áldozata.

Miért sokkal könnyebb a rombolás, mint az építés? Miért keletkezik sokkal gyorsabban a rendetlenség, mint a rend? Miért lehet hatékonyabban piszkolni, mint takarítani? Ezek a kérdések furdaltak, amikor a pompás többemeletes építmény romjait szemléltem.

Az építés ideje alatt meghatározó a szellemi tevékenység – az elképzelés, a megfontolás, a tervezés, és mindehhez társul bizonyos fajta (nem pedig másmilyen) kockák türelmes kikeresése. Ellenben a rombolás kaotikus, hiszen nem fontos, hogy éppen piros vagy zöld kockát verünk le, hajigálunk dobozba vagy éppen a kanapéra... „Rombolni is meg kell tanulni”: - íme az idősebbik fiam szájából elhangzott következtetés.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

FELAVATTÁK AZ OKTATÁSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI KÖZPONTOT BALATONBOGLÁRON

POŚWIĘCENIE CENTRUM OŚWIATOWO- KSZTAŁCENIOWEGO W BALATONBOGLÁR

A Balaton déli partján fekvő Balatonboglár kellemes, nyugodt és családias üdülőhely, ugyanakkor színes forgatag, amely nyaranta pihenni vágyók és strandolók ezreit vonzza. A szőlő és bor nemzetközi városa, a Balatonboglári borvidék központja, számos kulturális programmal, időszakos és állandó kiállításokkal, és természetesen a BB Boglári Szüreti Fesztivállal.

A magyarországi lengyelség számára azonban egészen más szempontból fontos ez a város. Olyan történelmi kapocs van itt a lengyel és magyar nép között, amelynek szinte nincs is párja Európában. A segíteni akarásnak és tiszteletnek egy olyan megnyilvánulása köthető e városhoz, amelyet a lengyelek soha nem felejtenek el, hiszen a II. világháború idején a magyar kormány felvállalta a lengyel ügy támogatását.

Teleki Pál miniszterelnök, Varga Béla atya, id. Antall József és a hadifogolyként Magyarországon tartózkodó Henryk Ślawik olyan, 100.000 lengyel menekültet segítő rendszert dolgozott ki, amely nem csak munkahelyüket, de az időszak végén már az életüket is veszélybe sodorta. Balatonboglár részt vállalt ebből a munkából és kockázatból.

A városban különleges eseményre kerül sor minden év augusztus 31-én. Ezen a napon gyűlnek össze azok az egykori lengyel diákok, akik a második világháború idején Balatonbogláron jártak gimnáziumba. Ez volt az egyetlen lengyel gimnázium, ami 1940 és 1944 között működött. A „boglarczykok”, ahogy a volt lengyel diákok magukat nevezik, nemcsak egy jól működő és kitűnően megszervezett iskolába járhattak, hanem otthonra és barátokra is leltek Magyarországon, amely biztos menedéket nyújtott nekik a háború végéig.

Idén augusztus 31-én azonban még egy lengyel vonatkozású fontos eseményre került sor Balatonbogláron: felavatták az Oktatási és Továbbképzési Központot, amelynek létrehozója és tulajdonosa az Országos Lengyel Önkormányzat. A nyár utolsó napján verőfényes, nagyon kellemes idő köszöntötte és kísérte végig a Balatonboglárra érkezőket. Az ünnepség, melynek házigazdája dr. Rónayné Ślaba Ewa, az OLÖ elnöke volt, délután 14.00 órakor szentmisével kezdődött, amelyet Maciej Józefowicz atya celebrált a balatonboglári Szent Kereszt Felmagasztalása templomban.

A szertartáson jelen volt Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Kraszlán István, az Emberi Erőforrások Minisztériumának nemzetiségi főtanácsadója, Jan Kurdzialek, a Lengyel Köztársaság katonai és légügyi attaséja, Mészáros Miklós, Balatonboglár polgármestere, Lang Anna, a Lengyel Nyelvoktató

Nemzetiségi Iskola igazgatója, Piotr Piętka, a Lengyel Kutatóintézet és Múzeum igazgatója, fővárosi és vidéki lengyel nemzetiségi önkormányzatok és lengyel szervezetek képviselői, a magyarországi polónia tagjai, valamint rokonok, barátok és érdeklődők.

A misét követően megkoszorúzták a kriptában Varga Béla plébános sírját, majd a résztvevők átvonultak az egykori Lengyel-Magyar Barátság Házához – amely ma a Balatonboglári Varga Béla Városi Kulturális Központ – s ott szintén koszorúzásra került sor a lengyel-magyar emléktáblánál, amelyet a hálás lengyelek állítottak. Az esemény fényét tovább emelte, hogy itt a balatonboglári 622 Gaál Gaszton Cserkészcsapat is jelen volt, valamint lengyel és magyar versek hangzottak el Orgona László gitárkíséretével.

Ezután következett a Fischl Házban levő kiállítás megtekintése, ahol a résztvevők a lengyel menekültek emlékszobáját nézhették meg. Az idegenvezető szerepét Cséby Géza és Lucyna Latała – Zięba töltötte be. Számos értékes emlék őriz a lengyelek itt tartózkodását Balatonbogláron – többek között fényképek, tankönyvek, plakátok archív felvételekkel, díszes miseruha és a Częstochowai Madonna másolata.

Megérkezve az Oktatási és Továbbképzési Központhoz Maciej Józefowicz atya ünnepélyesen felszentelte az épületet, és együtt imádkozott a jelenlévőkkel. Mindenki kedvére megtekinthette a szobákat és helyiségeket, kinézhetett az erkélyre, körbejárhatta a házat. Az ingatlan kiválasztása hosszú heteket vett igénybe, mert a vételár mellett, a betölthető funkció is ugyanolyan fontos szempont volt. Kollár János képviselő nagyon hasznos segítséget nyújtott a keresés során az elnökségnek. Majd rövid filmvetítésre került sor az épületben. A bemutatott anyag Piotr Piętka igazgató kutató munkájának eredménye: kiutazott Lengyelországba, hogy eredeti felvételeket készíthessen. Bepillantást nyerhettünk a boglarczykok életébe, akik saját szavaikkal meséltek az egykori lengyel gimnáziumról, Varga Béla atyáról, a magyarországi életükről és emlékeikről.

A központban rejlő lehetőségek nagyon széleskörűek, rajtunk múlik, hogy tudunk-e élni vele. Az épületen természetesen még sok munka van. Elsőként a tetőt kell kijavítani, majd a közműveket modernizálni, hogy a diákok biztonságos és korszerű körülmények között tanulhassanak. A belső festéseket és a szükséges vizes blokkok megépítését követően kialakításra kerül egy modern eszközökkel felszerelt 25-40 fős előadó terem, illetve sportolásra alkalmas belső terek.

Az Oktatási és Továbbképzési Központ otthont ad majd a tanulni vágyó, képzésre érkező lengyel és magyar gyerekeknek, hiszen tábo-

rokat és kurzusokat is lehet ide szervezni. A tanárok továbbképzése is biztos, állandó helyszínt kaphat végre. Természetesen a Központ helyszíne lehet kulturális eseménynek, kórustalálkozóknak, civil szervezetek eseményének, kihelyezett önkormányzati ülésnek is. A tervek szerint a résztvevőket kellemes körülmények fogadják, és nem csak tudással, de új élményekkel gazdagodva térhetnek majd haza.

A legfrissebb információk szerint a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola megkapta a Közép-európai Lengyel Képzési Központ címet a lengyel államtól, mely újabb szintet jelent a munkánkban. Ennek folyamatát még ki kell dolgoznunk, beleépítve az új helyszínen történő működésünket is.

Biztosak lehetünk benne, hogy a balatonboglári Oktatási és Továbbképzési Központ megalakulása több egy újabb kapocsnál a lengyel-magyar barátság folyamatában. Ez egy komoly lehetőség a fiatalok és idősek számára, nemcsak a tanulás, hanem a generációk találkozása folytán az identitás megőrzése érdekében is. A jól működő központ eközben növeli az elismertséget a magyarországi polóniának és Balatonboglár városának egyaránt.

Ijjas Anna és Lapis Balázs

Balatonboglár to przyjemne, spokojne, przytulne i rodzinne miejsce, położone na południowym brzegu Balatonu. Ta pełna życia miejscowość przyciąga tysiące turystów pragnących odpocząć i wykąpać się w jeziorze. Balatonboglár jest również miastem winorośli i wina, stolicą Regionu Winnego Balatonboglár, oferuje wiele programów kulturalnych, wystaw okresowych i stałych, organizowany jest tu także Bal Winobrania Boglár BB.

Dla węgierskiej Polonii to miasto ma jednak zupełnie inne znaczenie. Wykształciła się tu między Polakami i Węgrami taka więź, jakiej nie ma nigdzie indziej w Europie. Ze względu na rolę, jaką Balatonboglár odegrał w czasie II wojny światowej, miasto jest symbolem pomocy oraz szacunku, czego Polacy nigdy nie zapomną.

Premier Pál Teleki, ks. Béla Varga, József Antall senior i Henryk Sławik, żyjący na Węgrzech jako więźniów wojskowy, wypracowali system pomocy dla 100 000 uchodźców, co przecież groziło im utratą pracy czy życia. Całe miasto Balatonboglár wzięło na siebie część tej pracy i ryzyka.

Co roku 31 sierpnia zjeżdżają się do Balatonboglár byli polscy uczniowie, którzy w czasie II wojny światowej chodzili do liceum działającego w tej miejscowości. Było to jedyne polskie liceum w Europie, które działało w okresie od 1940 do 1944 roku. „Boglarczycy” - jak siebie nazywają byli polscy uczniowie - nie tylko uczęszczali do szkoły dobrze zorganizowanej, ale znaleźli tu również swój dom i przyjaciół, mogli się tu schronić do końca wojny.

31 sierpnia bieżącego roku miało tu miejsce kolejne wydarzenie związane z Polonią: przekazano do użytku Centrum Oświatowo-Kształceniowe, utworzone przez Ogólnokrajowy Samorząd Polski, który jest też jego właścicielem. W ostatnim dniu tegorocznego lata powitała nas słoneczna i ciepła pogoda, która cały dzień towarzyszyła uczestnikom spotkania w Balatonboglár. Uroczystość, której gospodynią była przewodnicząca OSP pani Ewa Rónay, zaczęła się mszą świętą o godz. 14.00, którą w kościele Podwyższenia Świętego Krzyża w Balatonboglár celebrował ks. Maciej Józefowicz.

We mszy uczestniczył ambasador RP Roman Kowalski, István Kraszlán naczelny doradca Ministerstwa Zasobów Ludzkich, Jan Kurdziałek, attaché Obrony, Miklós Mészáros, burmistrz miasta Balatonboglár, Anna Lang, dyrektorka Szkoły Polskiej, Piotr Piętka, dyrektor Polskiego Instytutu Badawczego i Muzeum, przedstawiciele polskich samorządów narodowościowych, przedstawiciele organizacji polonijnych, członkowie węgierskiej Polonii oraz członkowie ich rodzin, przyjaciele i inni zainteresowani.

Po uroczystej mszy złożono wieńce przy grobie ks. Béli Vargi, później uczestnicy przeszli do byłego domu Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, obecnego Ośrodka Kulturalnego im. Béli Vargi, gdzie również złożyli wieńce pod polsko-węgierską tablicą pamiątki, którą ufundowali wdzięczni Polacy. Imprezę uświetniła obecność drużyny harcerskiej 622 im. Gasztóna Gaála, były recytowane polskie i węgierskie wiersze, do których na gitarze akompaniował László Orgona.

Następnie odbyła się wizyta w muzeum znajdującym się w Domu Fischli, gdzie uczestnicy spotkania zwiedzili Polską Izbę Pamięci pod przewodnictwem Gézy Csébygo i Lucyny Latały-Zięby, którzy są potomkami boglarczyków. Pamięć Polaków przekazują nam liczne cenne pamiątki - między innymi fotografie, podręczniki, plakaty z archiwalnymi zdjęciami, ornat ozdobny oraz kopia obrazu Madonny Częstochowskiej.

Po przejściu do Centrum Oświatowo-Kształceniowe, ks. Maciej Józefowicz poświęcił budynek i modlił się wraz z obecnymi. Każdy miał możliwość obejrzenia pokoi, pomieszczeń, można było wyjść na balkon oraz obejść dom. Wybieranie nieruchomości zajęło kilka tygodni, ponieważ poza ceną, równie ważna była funkcja, jaką budynek ma pełnić w przyszłości. W tym procesie bardzo pomógł Zarządowi radny OSP, pan János Kollár. Później nastąpiło wyświetlenie krótkiego filmu przedstawiającego życie boglarczyków, którzy osobiście opowiadali o byłym liceum polskim, o ks. Béli Vardze, o swoim życiu na Węgrzech i wspomnieniach z tym związanych. Materiały zapewnił dyrektor Piotr Piętka, który wyjechał do Polski w celu nabycia oryginalnych nagrań.

Możliwości są wielkie i tylko od nas zależy, jak je wykorzystamy. W budynku jest jeszcze dużo pracy. Najpierw trzeba naprawić dach, później zmodernizować instalacje budynku, żeby uczniowie mogli się uczyć w warunkach bezpiecznych i nowoczesnych. Po wymalowaniu wewnętrznych pomieszczeń oraz pomieszczeń sanitarnych zostanie przygotowana sala wykładowa dla 25-40 osób oraz pomieszczenia sportowe.

Centrum Oświatowo-Kształceniowe będzie miejscem nauki i doksztalcenia dzieci polskich i węgierskich, w budynku można też organizować kolonie i kursy. Będą mogły się tu odbywać szkolenia nauczycieli. Będzie można urządzać imprezy kulturalne, spotkania chórálne, Centrum może być miejscem imprez urządzanych przez organizację cywilną oraz posiedzeń samorządowych. Według naszych planów, na uczestników będą czekać dobre warunki i będą mogli wracać do domu nie tylko z większą wiedzą, ale również wzbogaceni nowymi doświadczeniami.

Według najnowszych informacji Szkoła Polska otrzymała od państwa polskiego tytuł: Polskie Centrum Edukacji Europy Środkowej, co oznacza nowy stopień naszych działań, których opracowanie jest jeszcze przed nami.

Możemy być pewni, że założenie Centrum Oświatowo-Kształceniowego będzie czymś więcej niż tylko nowym ogniwem w przyjaźni polsko-węgierskiej. Jest to dobra szansa i dla młodych, i dla starszych, nie tylko do nauki, ale i do spotkań międzypokoleniowych, ważnych dla utrzymania naszej polskiej tożsamości. Sprawnie działający ośrodek z pewnością wpłynie na popularność kręgów polonijnych, a także miasta Balatonboglár.

Anna Ijjas i Balázs Lapis

fot. M. Filó, A. Ijjas

tłum. E. Máté

LENGYEL NAPOK A FŐVÁROSI VÁSÁRCSARNOKBAN

Az elmúlt időszakban az Országos Lengyel Önkormányzat több olyan kezdeményezést is támogatott, illetve felelevenített, amely korábban része volt a lengyel közösség életének, de valamilyen okból nem folytatódtott, vagy csak nagyon szűk körben működött. Az OLÖ meghatározott célja a média megjelenésünk növelése, a lengyel kultúra és életmód szélesebb körben történő megismertetése. Ezért nagyon odafigyelünk a hagyományainkhoz illő, de a mai korban is mondanivalóval rendelkező témák továbbadására.

Fel kell vállalnunk olyan közönségvonzó rendezvények megtartását, ahol nagyobb létszámban érjük el a lengyelséggel szimpatizálókat. Természetesen továbbra is nagyon fontosak a lengyel klubok, civil szervezetek rendezvényei, az OLÖ ezeket ugyanúgy támogatja, mint eddig. Társszervezőként a finanszírozásban is részt vesz, kérés szerint.

A fentiekkel összhangban az OLÖ augusztus 30. és szeptember 1. között ismét Lengyel Nemzeti Napokat szervezett a fővárosi Vásárcsarnokban. A szervezésben és kivitelezésben Stera Klaudia és Stera Patricia végeztek el a feladatok nagy részét, melyet ezúton is megköszönünk. Az ellátásban Szőke Attila szaküzlete, a Kabanos adott nagyon ízletes segítséget.

Az első nap dr. Rónayné Slaba Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke és dr. Bakonyi Erika, az egykori Lengyel Nemzeti Idegenforgalmi Képviselet igazgatója, az eredeti ötletgazda rövid sajtótájékoztatót választott az újságírói kérdésekre.

A Vásárcsarnok bejáratánál három napon keresztül délelőtt 10.00 órától este 18.00 óráig több standon is eredeti és kiváló minőségű lengyel termékek várták a vásárlókat. Kelendők voltak a Cepelia Népművészeti Szövetkezet termékei: bőrből, szőrméből készült papucsok, takarók, bundák, sapkák, csizmák, valamint gyönyörű borostyán és ezüst karperecek, nyakláncok és fülbevalók között lehetett válogatni.

Lehetett kapni fából készült gyermekjátékokat, lengyel supinált gyermek váltócipőket, gyerekoszlopi textileket, pamut ágyneműhuzatokat és kötényeket.

Fellépett a Polonéz néptáncgyűttes is, akik nagy sikert arattak a nyüzsgő Vásárcsarnok közönsége előtt, a kivetítőn pedig a rendezvény teljes ideje alatt lengyel turisztikai filmeket vetítettek.

A gasztronómiát a kiváló lengyel felvágottak képviselték, melyekből egy állandó standon vásárolni is lehetett, az utazásra vágyók pedig krakkói, tarnói és zakopanei prospektusokat vihettek magukkal haza.

Hasznos tapasztalatokat szereztünk a szervezésben, látjuk hogyan és mit kell jobban hangsúlyoznunk. Jövőre biztosan nagyobb kínálatot várjuk az érdeklődőket.

Ijjas Anna és Lapis Balázs, fot. IA

DNI POLSKIE W STOŁECZNEJ HALI TARGOWEJ W BUDAPESZCIE

W minionym czasie Ogólnokrajowy Samorząd Polski wspierał takie przedsięwzięcia, czy też powracał do takich inicjatyw, które niegdyś były częścią życia wspólnoty polskiej, ale z czasem o nich zapomniano lub też odbywały się w małych kręgach. Jednym z ważnych celów OSP jest wzmoczenie obecności w mediach oraz zapoznanie z polską kulturą i mentalnością coraz szerszych kręgów zainteresowanych. Dlatego też ważne jest dla nas poruszanie tematów związanych z polskimi tradycjami, ale nawiązującymi jednocześnie do współczesności.

Pragniemy organizować takie imprezy, które będą przyciągać większą liczbę sympatyków Polonii. Oczywiście nadal bardzo ważne są polskie kluby, imprezy organizacji cywilnych, które OSP wspiera, tak jak dotychczas, na prośbę organizacji jako współorganizator bierze udział w dofinansowaniu projektów.

OSP zgodnie z tymi przesłankami w dniach od 30 sierpnia do 1 września ponownie zorganizował w Stołecznej Hali Targowej Dni Polskie. W organizacji tej imprezy wzięły udział panie Klaudia i Patrycja Stera, którym tą drogą bardzo dziękujemy. Polskie smakołyki zapewnił Attila Szőke, którego sklep Kabanos znajdował się nieopodal polskich stoisk, a jego pomoc była „bardzo smaczna”.

W pierwszym dniu podczas krótkiej konferencji prasowej na pytania dziennikarzy odpowiadała pani Ewa Rónay, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego, oraz pani dr Erika Bakonyi, przewodnicząca byłego Polskiego Przedstawicielstwa Turystycznego, pomysłodawczyni Dni Polskich.

Przez trzy dni od godz. 10.00 do godz. 18.00 przy wejściu do Hali na stoiskach sprzedawano oryginalne polskie produkty. Dużą popularnością cieszyły się produkty Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego (Cepelia): pantofle skórzane i futrzane, koce, futra, czapki, buty, bransoletki z bursztynu i srebra, naszyjniki i kolczyki. Można było też kupić zabawki wykonane z drewna, polskie buty dla dzieci, tekstylia dziecięce, poszewki na pościel i fartuszeki.

Podczas Dni Polskich wystąpił zespół folklorystyczny Polonez, którego występy cieszyły się wielkim powodzeniem wśród zwiedzających halę, a na ekranach były wyświetlane polskie filmy turystyczne.

Gastronomię reprezentowały smakowite polskie wędliny, które można było też kupić na stałym stoisku, a lubiący podróżować mogli zabrać ze sobą broszury przedstawiające walory turystyczne Krakowa, Tarnowa i Zakopanego.

W trakcie organizacji Dni Polskich zdobyliśmy dużo doświadczenia, wiemy już, co można zrobić lepiej. W przyszłym roku na pewno zapewnimy większy asortyment polskich produktów.

Anna Ijjas i Balázs Lapis, fot. A. Ijjas, tłum. E. Máté

Budapeszt: Miejsce Pamięci bł. ks. Jerzego Popiełuszki

11 września 2016 roku w III dzielnicy Budapesztu na skwerze nieopodal kościoła p.w. Matki Boskiej Kamiennej odsłonięto zostało Miejsce Pamięci polskiego kapłana bł. ks. Jerzego Popiełuszki - kamienny różaniec z cytatami z przemysłów i modlitw ks. J. Popiełuszki, a wśród nich kamień z napisem: "Jerzy Popiełuszko (1947-1984). Brat robotników, opiekun biednych, obrońca prześladowanych, kapłan warszawskiej "Solidarności", męczennik, który w imię Chrystusa oddał swoje życie za bliźnich i ojczyznę. Kierując się moralnymi i społecznymi naukami Kościoła przeciwstawiał się łamaniu prawa przez system komunistyczny, za odważne popieranie i głoszenie prawdy zamordowany przez funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa, beatyfikowany w 2010 roku. Miejsce Pamięci zostało ustanowione w 2016 roku - Roku Solidarności Polsko-Węgierskiej - staraniem Samorządu Óbuda-Békásmegyer, przy współpracy z plebanią p.w. Matki Bożej Kamiennej, a wsparcia udzieli: Ambasada RP w Budapeszcie, Sekretariat Stanu d/s Kościoła, Narodowości oraz Kontaktów Społecznych i Cywilnych MZL Węgier, Stołeczny Samorząd Polski oraz Samorząd Narodowości Polskiej Óbuda-Békásmegyer".

Wyrity w kamieniu napis doskonale nawiązuje do rozważań różańcowych - ostatniego kazania ks. Jerzego, które wygłosił 19 października 1984 roku w kościele pw. Świętych Polskich Braci Męczenników, gdzie kapłan "Solidarności" odprawił ostatnią w swoim życiu Mszę Świętą i poprowadził modlitwę różańcową. Rozwiał wówczas tajemnicę bolesne z życia Chrystusa, które za chwilę miały stać się także jego udziałem. Ostatnie słowa, jakie wypowiedział publicznie, brzmiały: "Modlmy się, byśmy byli wolni od lęku, zastraszenia, ale przede wszystkim od żądzy odwetu i przemocy".

Odsłonięcie budańskiego Miejsca Pamięci ks. bł. J. Popiełuszki poprzedziła msza święta odpustowa w kościele p.w. Matki Bożej Kamiennej celebrowana przez księży węgierskich i polskich pod przewodnictwem Györgya Snella, biskupa pomocniczego Archidiecezji Ostrzyhomia-Budapesztu m.in. w asyście proboszcza Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztofa Grzelaka TChr., po której obaj kapłani miejsce to poświęcili.

Ważność uroczystości podkreślała obecność Ambasadora RP na Węgrzech Romana Kowalskiego wraz z małżonką, przedstawicieli rządu węgierskiego m.in. z ministrem Gospodarki Narodowej Węgier Mihályem Vargą i Miklósem Soltészem sekretarzem stanu w Ministerstwie Zasobów Ludzkich, burmistrzem III dzielnicy Budapesztu Balázsem Búsem, przedstawicielami Polonii, z prezesami organizacji polonijnych i przewodniczącymi samorządów polskich: Ogólnokrajowego dr Ewą Rónayné Slabą i Stołecznego dr Dorotą Várnai na czele, przewodniczącą SNP III dzielnicy Korinną Wesołowski, gości z Polski,

węgierskich Polonofilów i wiernych z miejscowej parafii. Całość świątynie wzbogacały dwa chóry: węgierski z parafii Matki Bożej Kamiennej i chór polonijny z Budapesztu p.w. św. Kingi.

Nieopodal kamiennego różańca - dzieła węgierskiego artysty rzeźbiarza Istvána Fáskertiego - znajduje się miejsce szczególne, w którym złożono woreczek z ziemią przywiezioną przez Polaków z miejscowości, w której urodził się ks. J. Popiełuszko, o którym ówczesny papież Jan Paweł II powiedział: "Ks. Jerzy Popiełuszko to postać, która nie powinna zniknąć z naszej świadomości, ponieważ był on wymownym znakiem tego, co kapłan katolicki pragnie uczynić dla dobra swoich braci i jaką cenę jest gotów za to zapłacić".

(b.) fot. ZN

2016. szeptember 11-én - a lengyel-magyar barátság évében - Jerzy Popiełuszko atya emlékhelyet avattak Budapest III. kerületében: egy kődarabokból kirakott rózsafüzért, rajta idézetekkel Popiełuszko atya gondolatából és imádságaiból. Előtte kőlapon az alábbi felirat: "Jerzy Popiełuszko (1947-1984) Munkások testvére, szegények gyámoltója, üldözöttek védelmezője. A lengyel Szolidaritás papja, Krisztus vértanúja, aki életét adta felebarátaiért és hazájáért. Az Egyház erkölcsi és társadalmi tanítása alapján emelte fel szavát a kommunista rendszer jogtörése ellen. Az igazság melletti bátor kiállása miatt a politikai rendőrség meggyilkolta. 2010-ben boldoggá avatták." Az emlékmű - Fáskerti István szobrászművész alkotása - a Kövi Szűz Mária templom melletti téren található, melynek földjébe egy zsáknnyi földet helyeztek Popiełuszko atya szülőföldjéről. Az emlékhelyet Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata és a Kövi Szűz Mária plébánia együttműködésében számos szervezet támogatásának köszönhetően hozták létre.

A kőbe vésett felirat kiválóan kapcsolódik a mártír pap nyilvánosság előtti utolsó szavaihoz, amelyek 1984. október 19-én hangzottak el a Szent Lengyel Mártír Testvérek templomában: „Imádkozzunk, hogy szabadok maradjunk a szenvedéstől és a megfélemlítéstől, de mindennek előtt a bosszúállás és az erőszak szellemétől.” II. János Pál pápa így nyilatkozott róla: ő „olyan jelenség, akinek nem lenne szabad eltűnnie az emlékezetünkől, hiszen beszéde jelképezte mindazt, amit egy katolikus pap felebarátai javára szeretne tenni és amilyen árat hajlandó ezért fizetni.”

Az emlékhely leleplezését Snell György segédpüspök úr vezetésével magyar és lengyel papok (többek között Krzysztof Grzelak lengyel plébános atya) által celebrált szentmise előzte meg, akik aztán az emlékhelyet is megáldották. Az ünnepség súlyát két kórus (a Kövi Szűz Mária plébánia kórusa illetve a Szent Kinga polóniai kórus), számos magyar és lengyel illetve polóniai közhivatali tisztviselő részvétele nyomatékostotta (Roman Kowalski lengyel nagykövet úr, Varga Mihály miniszter úr, Soltész

Miklós államtitkár úr, Bús Balázs polgármester úr, dr. Rónayné Slaba Ewa, dr. Várnai Dorota és Korinna Wesołowski OLO, FLÖ illetve III. kerületi LNÖ elnök asszonyok).

WYSTAWA O ROTMISTRZU WITOLDZIE PILECKIM

14 sierpnia w Domu Polskim odbyło się otwarcie wystawy i edukacyjne spotkanie o polskim bohaterze Witoldzie Pileckim zorganizowane przez Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy oraz Stowarzyszenie Inicjatywa Historyczna z Wrocławia. Przybyli także przedstawiciele Gazety Polskiej z Wiednia: Barbara i Tadeusz Jaskulscy. Oprawę muzyczną: Magdalena i Anna Betleja z Przemyskiego Towarzystwa Muzycznego. W imieniu Ambasadora RP głos zabrał jego zastępca Michał Andrukonis. Prelekcję historyczną wygłosił Wojciech Trębacz z Wrocławskiego Oddziału IPN. Według niego:

„Pilecki personalizuje bezpośrednio trudną do ogarnięcia paletę wydarzeń i procesów historycznych. Pierwsza dekada ubiegłego wieku to ostatnie lata zaborów. „Łosy Polaków, gdy Polski nie ma” - to może ilustrować rodzina Pileckich. Jednocześnie silnie obecna tradycja walki (Powstanie Styczniowe) i pracy. I wojna światowa i „wybicie się na niepodległość”. Poważny udział w wojnie polsko-bolszewickiej i walkach o Wilno. Nie można w tym momencie pominąć nauki, skautingu i historii Kresów. Mija czas walki, rozpoczyna się czas pracy. II Rzeczpospolita to piękny przykład postawy patriotycznej Pileckiego wyrażonej poprzez samokształcenie i konkretną „robotę”. Mimo fascynacji wojskiem – praca na roli. To rodzina, wychowanie i pielęgnowanie tradycji. To również przykład tego, co najcenniejsze w II RP – kreacja i formacja całego społeczeństwa po ponad stuletniej niewoli.

Następnie dramat Września 1939 roku. Pilecki jest obecny i aktywny. Oczywista dla niego i konsekwentna jest decyzja o dalszej walce w konspiracji. Stąd formowanie i działania w Tajnej Armii Polskiej. Postać Pileckiego może ilustrować Polskie Państwo Podziemne, Armię Krajową, Powstanie Warszawskie.

W tym samym czasie niespotykane zetknięcie się z Auschwitz, miejscem, które chyba najbardziej zasługuje na okrutne miano „piekła na ziemi”. „Ochotnik do Auschwitz” to zestawienie słów z perspektywy dzisiejszej brzmiące zupełnie niewiarygodnie, a jednak prawdziwe.

Rozpoczyna się kolejny okres w polskiej historii – nowa okupacja, stalinizm, Polska ludowa. Obecność Rotmistrza staje się jeszcze bardziej wyrazista i bardziej dramatyczna. Jego losy łącznie z tragiczną śmiercią są oczywistym źródłem do nauczania historii Polski tuż po zakończeniu II wojny światowej. Wydawało się, że zbrodnia na Pileckim kończy jego rolę w polskiej historii. Jednak

jest On sztandarową postacią i symbolem walki o pamięć.

Szczątki Rotmistrza Witolda Pileckiego to jeden z najbardziej pożądanych celów poszukiwań w projekcie Instytutu Pamięci Narodowej „Poszukiwania miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego”. Odnalezienie jego miejsca pochówku, a właściwie ukrycia zwłok przez komunistów, to sprawa całego narodu i państwa.

W nauczaniu bardzo ważne są odpowiedzi na pytania, które zadaje młodzież. Jedną z takich kwestii jest określenie, dlaczego ludzie podejmowali w swoim życiu decyzje, które zagrażały jego utracie. Pilecki „odpowiada”: tak zostałem ukształtowany przez rodzinę, tradycję, historię. Tak mnie kształtuje zbiór wartości zawartych w słowach Bóg-Honor-Ojczyzna. Moje wybory były oczywiste i naturalne, ale z pełną refleksją nad ich głębokim sensem.”

Monika Molnárné Sagun

Na podstawie artykułu Wojciecha Trębacza, fot. M. Soboltyński

DZIEŃ NARODOWOŚCIOWY W IV DZIELNICY

26 sierpnia obok 11 innych narodowości także narodowość polska promowała nasze symbole narodowe, polską kulturę i historię podczas Dnia Narodowościowego w Újpeście. Zorganizowano także konkursy wiedzy o Polsce, dotyczyły one położenia geograficznego Polski w Europie, sprawdzały znajomość nazwy rzek, miast itd. Zwycięzcy zostali nagrodzeni: starsi - koszulkami z barwami polskimi, a młodzież naklejkami o tematyce polskiej. Poza tym przybyłych poczęstowali słodyczami i napojami, a także prawdziwym polskim barszczykiem, który wszystkim smakował. Odwiedził nas radny S. Hladony ze swymi gośćmi z Siedmiogrodu. Ku zdziwieniu zebranych jeden z nich pochwalił się pochodzeniem polskim, o czym świadczy także jego nazwisko - Potocky. Na zakończenie możemy stwierdzić, że Węgrzy to nasi bratankowie, bo sporo o naszym kraju wiedzą i wielu z nich przynajmniej się do polskich korzeni.

Z przyjemnością opisała Asia Priszler, fot. IA

Meghívó az Ars Sacra fesztiválra

Az a megtiszteltetés ért bennünket Szemesieket, hogy az Ars Sacra egyházművészeti napok keretében templomunk is részese lesz a „nyitott templomok” szeretetláncnak. Bekerültünk a szövetség katalógusába. Ismerjük meg községünk Árpád-kori műemléktemplomát egy szentmise keretében szeptember 17-én este 18.00 órakor! A 17.30 órakor kezdődő szentmise meghallgatása után bemutatásra kerül templomunk rövid története, művészettörténeti emlékei, kincsei. Szobrok, festmények és új spirituális kincsünk, az európai hírvilág czestochovai madonnakép művészi másolata, amit a II. világháborúban a Szemesen befogadott lengyel menekültek adtak hálaajándékként községünknek.

Mindenkit szeretettel várunk.

Rendezőség

Veszprém stawia na młodych

Angażowanie młodzieży w działalność samorządową było zawsze znamienne dla Samorządu Narodowości Polskiej w Veszprém. W tym roku jednak imprezy z udziałem młodzieży przeżywały prawdziwy renesans. Po tym jak w lutym weszprémski polonijny zespół młodzieżowy obchodził pięciolecie swojego istnienia, w kwietniu został zaproszony na wieczór polski organizowany przez Burzę szkół średnich. Dwie wychowawczynie internetkie postanowiły przybliżyć młodzieży polską kulturę i historię organizując montaż słowno-muzyczny z udziałem naszego zespołu. Prezentacją wspólnych dzieł historycznych obu krajów towarzyszyły wiersze, piosenki i zdjęcia ważnych obiektów na dużym ekranie. Nasz zespół wzbogacał ten program pieśniami z różnych okresów historycznych.

Renata Winerowicz-Papp

Koszorúzás a Farkasréti temetőben

Mint minden évben, idén szeptember elsején is koszorúzást tartott a Bem József Kulturális Egyesület a Farkasréti temetőben id. Antall József, és Baló Zoltán ezredes sírjánál.

Az eseményt Eugeniusz Korek, a Bem József Kulturális Egyesület elnöke nyitotta meg. A rendezvényen jelen volt Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Jan Kurdzialek katonai attasé, Jeszenszky Géza, Magyarország egykori külügyminisztere, dr. Csúcs Lászlóné Halina, parlamenti szószóló, dr. Rónayné Slába Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke, Anna Lang, a Lengyel Iskola igazgatója és Piotr Piętka, a Lengyel Kutatóintézet és Múzeum igazgatója, több fővárosi lengyel önkormányzat elnöke, idősebb Antall József családtagjai, nem utolsósorban pedig Piwnica Zdrójból Lucyna Latała-Zięba, boglarczykok leszármazottja.

A megemlékezésen együtt imádkozott a jelenlevőkkel Maciej Józefowicz atya, rövid beszédet mondott Roman Kowalski és Jeszenszky Géza. A résztvevők lerótták kegyeletüket a síroknál és katonai tiszteletadás mellett elhelyezték koszorúikat. A megemlékezést az II. Silencio hangjai zárták.

77 éve tört ki a második világháború, amely Lengyelország lerohanásával kezdődött. Ekkor vette kezdetét Lengyelország számára az igazi próbatétel, amelyben Magyarország baráti segí-

séget nyújtott. Idén lesz 77. éve annak is, hogy Magyarország befogadta a lengyel menekülteket, akiknek felülmúlhatatlan segítséget nyújtott id. Antall József, és Baló Zoltán ezredes.

Ijjas Anna, fot. IA

Uroczystość na cmentarzu Farkasrét

W dniu 1 września, w 77. rocznicę wybuchu w Polsce II wojny światowej, na cmentarzu Farkasrét w Budapeszcie, przy grobach wybitnych przyjaciół Polski i Polaków z tego okresu – dr. Józsefa Antalla (seniora) i płk. Zoltána Baló, PSK im. J. Bema na Węgrzech zorganizowało uroczystość składania wieńców, w której udział wzięli przedstawiciele dyplomacji z ambasadorem RP na Węgrzech Romanem Kowalskim, rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, reprezentacje organizacji polonijnych, samorządów narodowości polskiej z przewodniczącą OSP Ewą Rónay i SSP dr Dorotą Várnai, rodziny „Boglarczyków” reprezentowała Lucyna Latała-Zięba z Piwnicznej Zdroju, tradycyjnie obecni byli członkowie rodziny dr. Józsefa Antalla (seniora). Modlitwę wygłosił ks. Maciej Józefowicz, a uroczystości podniosłego charakteru nadawała obecność przedstawicieli kompanii honorowej wojska węgierskiego i Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej im. Wysokiego.

Podczas tak trudnej próby, jaką była II wojna światowa, Węgrzy i Polacy zdali egzamin z przyjaźni. Bardzo wielu Polaków, którzy znaleźli się na emigracji, zawdzięczało ocalenie Węgrom. Uroczystość na budańskim cmentarzu była symbolem oddania im pamięci.

b.

Mali Krakowiacy w Budapeszcie

Między 17 i 23 sierpnia br. na zaproszenie Zespołu Ludowego „Mali Csepelanie” przybyli do Budapesztu „Mali Krakowiacy”, dziecięca grupa znanego Zespołu Pieśni i Tańca „Krakowiacy”, by wziąć udział w I Międzynarodowym Festiwalu Dożynkowym. W niezwykle bogatym programie, przygotowanym przez gospodarzy było między innymi zwiedzanie Budapesztu, przejażdżka statkiem po Dunaju do Szentendre, występy. Grupa zwiedziła też Parlament, gdzie spotkała się z rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier, panią Haliną Csúcs. 18 sierpnia odbył się najważniejszy punkt spotkania – występy każdego zespołu, któremu towarzyszyły warsztaty tańca. A w międzyczasie każdy z zespołów zaprezentował gastronomiczne specjalności, przywiezione ze swojego kraju – Mali Krakowiacy ugotowali pyszne pierogi. Na festiwalu obecna była przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego, dr Dorota Várnai. Spotkanie „Małych Krakowiaków” i „Małych Csepelan” to jeden z pierwszych elementów współpracy partnerskiej między Budapesztem i Krakowem.

APOLKA, fot. Z. Terlecki

Nyíregyháza: koncertezett a Dalárda

A Nyíregyházi Lengyel-Magyar dalárda meghívást kapott a 2016. szeptember 03-án megrendezett Mádi Furmint Ünneprre. A Dalárda 18.00 órakor telt ház előtt adott koncertet a Mádi Római Katolikus templomban. A helyiek és a mádiak vendégei vastapssal és rózsákkal köszönték meg a csodálatos élményt.

A koncert után családi hangulatban a Római Katolikus Plébánián az egyházközség vacsorájával és közös énekléssel zárult a dalárda fellépése.

(inf. Bárkányi Wiesława)

KOLONIE LETNIE W PUŁTUSKU

W dniach od 9 do 23 lipca br. na zaproszenie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” dzieci polonijne z Węgier wzięły udział w koloniach w Pułtusku. Organizatorzy zagwarantowali uczestnikom kolonii, przybyłym z różnych krajów świata, niezwykle bogaty program edukacyjny i krajoznawczy. Młodzież wróciła zadowolona i wzbogacona o nową wiedzę o Polsce oraz wiele wspaniałych wrażeń. Dla niektórych był to bodziec do zapisania się do Szkoły Polskiej, z czego bardzo się cieszymy!

Dorota Várnai

Pułtuski élménybeszámoló

Hosszas várakozást követően végre elindultunk 2016. július 8-án éjszaka Lengyelországba. Kis létszámú magyarországi csapatunk nagyon kényelmesen és olcsón utazott a buszon. Krakóban átszálltunk, majd Varsótól külön busszal utazhattunk tovább Pułtuskbá. A Hotel Zamek Pułtusk Dom Polonii Pułtusk szálláshelyen szállásoltak el minket, ahol kényelmes szobákban laktunk, és a tradicionális lengyel ételek is izletesek voltak. A szervezők nagyon érdekes programokkal és kirándulásokkal tarkították a Lengyelországban töltött két hetünket. Kétszer jártunk Varsóban, és megnéztük a nevezetességeket. Ellátogattunk Kopernikusz mesés

szülővárosába, Torunba, ahol megtanulhattuk elkészíteni a Piernik-et, és a planetáriumban is voltunk. Rendeztek nekünk kisebb túrákat és hajókirándulást is. Varsóban Diákolimpián vettünk részt, ahol a magyar csapatunk a cseh gyerekekkel kiegészítve aranyérmet nyert. Csapatunkból Szekeres Árpit választották meg a foci torna legjobb játékosának. Nagyon hamar eltelt ez az élményekben gazdag két hét, reméljük jövőre is találkozhatunk a Lengyelországban megismert barátainkkal.

Szekeres Enikő

Inauguracja działalności Klubu Rodzin Polonijnych

9 września na Római Part odbyła się inauguracja działalności Klubu Rodzin Polonijnych. Spotkał się na przystani przy moście Arpada, by popłynąć na drugi brzeg Dunaju. Rozgościliśmy się w jednej z licznych restauracji o nazwie Bibic i rozpoczęliśmy część oficjalną, zmieniliśmy nazwę naszego Klubu na Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Węgierskiej. Wszyscy zgodnie przyjęli propozycję prezesa Györgya Priszlera. Potem podano morskczuka, czyli świeżą rybę i na deser naleśniki. Budziliśmy duże zainteresowanie wśród turystów, bo śpiewaliśmy polskie biesiadne piosenki. Niektórzy nawet dołączyli do śpiewu, więc było nam wesoło. Do domu część wróciła pieszo przez most, a reszta tramwajem. Postanowiliśmy, że jak pogoda dopisze, to w następnym roku też spotkamy się w tym samym miejscu. Duszą towarzystwa był wnuk Tereni i Balázsa - Felikuś, który mieszka w Krakowie.

Asia Priszle

Lengyel - Magyar Katonai Kiállítás Kazincbarcikán

Husonyica Gábor úr szervezésében - aki a Kazincbarcikai Vajányi Lajos Bajtársi Egyesület elnöke - Kazincbarcikán 2016. augusztus 18-án megnyílt a Lengyel - Magyar Katonai kiállítás.

A szép számban megjelent érdeklődőket Klimon István alpolgármester úr köszöntötte, majd Fekete Dénes ny. alezredes, főtanácsos, a Miskolci Lengyel Önkormányzat elnöke megnyitotta a tárlatot. Beszédében Lengyelország sajátos helyzetét emelte ki úgy az első, mint a második világháborúban. Mik voltak ezek? A „nagy háborúban” nem volt önálló Lengyelország. Az 1795-ben végleg felosztott ország férfijait besorozták katonának a megszállók, akik így sokszor egymás ellen harcoltak. 1918. november 11-én Woodrow Wilson amerikai elnök javaslatára alakulhatott meg újra a szabad és független Lengyelország, aki a háború utáni helyzet rendezésére javasolta, hogy „független lengyel államot kell létesíteni, amelynek magában kell foglalnia a vitathatatlanul lengyel lakosság lakta területeket, szabad és biztonságos kijáratot kell biztosítani számára a tengerhez, politikai és gazdasági függetlenségét és területi sérthetetlen-ségét nemzetközi szerződéssel kell biztosítani.

Az országban a hábo-rús károk helyreho-zatala és a gazdaság rendbetétele után nem sokáig honolt a béke, mert a hitleri Németország 1939. szeptember 01-jén megtámadta Len-gyelországot és ezzel kitört a második világháború. Az egy hónapos honvédő háborút hat év megszállás követte. A náci kíméletlen népirtása, a lengyelek politikai megosztottsága (Moszkvai-, illetve Londoni kormány), illetve az aktív ellenállási mozgalom következtében nagyon előkelő helyen áll Lengyelország a II. világháború veszteségi listáján. Sajnos ennek ellenére az ország a kommunista övezetbe került - ahogy mi magyarok mondjuk csöbörből vödörbe -, de ez már egy másik történet!

A megnyitó után Husonyica Gábor úr tárlatvezetést tartott, amely során ismertette, milyen témákat dolgoz fel a kiállítás, illetve kiktől, honnan sikerült beszerezni ezeket az értékes anyagokat. Ők név szerint a következők voltak:

- Marek Sukiennik úr limanowai hagyományörző, aki korabeli lengyel egyenruhákat kölcsönzött a rendezőknek;
- Oláh László ny. alezredes és Rontó Géza ny. őrnagy urak tablón, korabeli fényképekkel dokumentálva mutatták be a fontosabb hadieseményeket;
- a Szent László Honvéd Hagyományörző Egyesülettől Katona Sándor úr bocsátotta rendelkezésre az eredeti hadieszköz gyűjteményt;
- Asztalos Gábor úr, hajdúszoboszlói magángyűjtő a szanitéc (katonai egészségügyi) anyagát ajánlotta fel;
- a Vajányi Lajos Bajtársi Egyesület a témában érintett helyi anyagokkal egészítette ki a tárlatot, így téve azt vonzóbbá a lakosság körében. Ezen kívül tárlatvezetést biztosítanak, illetve gondoskodnak a kiállított tárgyak és dokumentumok őrzéséről.

A kiállítást fokozott érdeklődés kíséri. Már az első napokban több száz látogatót fogadtak. Hazánk nemzeti ünnepe alkalmából a városban tartózkodó lengyel testvérvárosok küldöttségei (Knurów és Swidnica) is megtekintették a tárlatot. Köszönjük szépen a rendezőknek ezt a szép és tartalmas kiállítást.

Fekete Dénes

I ZNÓW ZADŹWIĘCZAŁ SZKOLNY DZWONEK

Uroczystość rozpoczęcia roku szkolnego

w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym w Budapeszcie

W piękne słoneczne popołudnie puste od kilku tygodni korytarze oraz nasza szkolna „patelnia” zapełniły się uczniami. To, oczywiście, 1 września i cała gama emocji: od niepewności pierwszaków poprzez żal z powodu końca wakacji po radość ze spotkania z kolegami.

Powitaliśmy nowych uczniów, powitaliśmy nowego opiekuna szkoły z ramienia Ambasady RP - pana konsula Marcina Sokołowskiego, przywitaliśmy siebie nawzajem, wysłuchaliśmy przemówień i tym sposobem różnym krokiem weszliśmy w nowy rok szkolny.

Kontakty uczniów i nauczycieli zaczęły się od przekomarzania się na temat właściwego dla każdej grupy „systemu wartości”.

W miniprogramie artystycznym nasi uczniowie z młodszych klas twierdzili, że:

Każdy z Was mi przyzna rację,
że najlepsze są wakacje,
można jechać na Mazury
lub nad morze albo w góry.
Można też całymi dniami
kopać piłkę z kolegami,
można z tatą łowić ryby
albo w lesie zbierać grzyby.

Nauczyciele zaś przywołali prozę życia uświadamiając, że:

Wszystko płynie - rzekł filozof,
ujmując rzecz krótko
I dlatego przyjemności
kończą się szybko.
Trzeba nam się z tym pogodzić.
Mistrz ma wiele racji.
Nasze życie się nie składa
li tylko z wakacji.

W roli konferansjerów wystąpili - ze świetnym efektem - uczniowie IV klasy szkoły podstawowej.

Udało im się sprawnie przeprowadzić uroczystość oraz wpleść chwilę refleksji na temat 1939 i 1956 roku, nie niweczając radości, mimo wszystko, atmosfery tego jeszcze letniego słonecznego dnia.

K.D.

ZAPŁACIŁ NAJWYŻSZĄ CENĘ

Kiedy piszę te słowa bł. ks. Jerzy Popiełuszko miałby 69 lat, 14 września przypada dzień Jego urodzin. Tak więc spotykamy się z postacią, która nie jest odległa czasowo. Od wielu spośród nas byłaby niewiele starsza, może dla kogoś jest równo-
latkiem. Ale gdy teraz pochylamy się nad tą postacią i czytamy o niej wspomnienia, to nasuwa się myśl; jaką drogę przeszliśmy jako Polacy, jakie dokonały się zmiany, bo żyjemy już w innej epoce. Czas minął stosunkowo krótki, ale droga historii jakby niewspółmiernie długa. Dlatego trzeba chwil wspomnień o tych postaciach, które wpłynęły na to, że możemy żyć w innym świecie. Niektórzy zapłacili za to najwyższą cenę.

Jedną z tych postaci jest właśnie ks. Jerzy Popiełuszko. Abiturient Jerzy Popiełuszko wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie, jak wielu, zaraz po maturze w 1965 roku. W tamtym okresie w czasie drugiego roku studiów wcielano kleryków do wojska. Utworzono dla nich specjalną jednostkę w Bartoszycach. Późniejszy błogosławiony odbył zasadniczą służbę wojskową w latach 1966 – 68. Wcielanie kleryków do wojska było pokazaniem Kościołowi, że władza może zrobić, co chce, nawet zerwać wcześniejsze ustalenia (z 1950 r.), pokazaniem niepokornym biskupom, że władza ma wpływ nawet na ich seminaria duchowne. Trzecim elementem była jak najszerza indoktrynacja, aby jak największa liczba kleryków porzuciła seminaria. Na te tej sytuacji, kleryk – żołnierz Jerzy Popiełuszko wyróżniał się wielką odwagą w bronienu swoich przekonań. Nie

pozostawało to bez odpowiedzi. W czasie swego pobytu w jedno-
stce doświadczał wielu szykan od wojskowych przełożonych. Ich konsekwencją była ciężka choroba po powrocie z wojska.

Świecenia kapłańskie przyjął z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego 28 maja 1972 roku. Na obrazku z prymicji czytamy szczególnie słowa, które ks. Jerzy sam wybrał: "Posyła mnie Bóg, abym głosił Ewangelię i leczył rany zboliałych serc". Po kilkuletniej posłudze w parafiach kłopoty ze zdrowiem nasiliły się. W styczniu 1979 ks. Jerzy zasłabł w czasie odprawiania Mszy św. Po wielotygodniowym pobycie w szpitalu nie wrócił już do zwyczajnej pracy wikariusza. Ostatnim miejscem pracy ks. Jerzego, od 20 maja 1980 r., była parafia p.w. św. Stanisława Kostki. Jako rezydent prowadził duszpasterstwo średniego personelu medycznego.

Momentem przełomowym w życiu ks. Jerzego stało się lato 1980 r. Niedziela 31 sierpnia... Delegacja strajkujących hutników prosi księdza kardynała Wyszyńskiego o przybycie kapłana do huty. Kapelan Księdza Prymasa przyjechał do kościoła p. w. św. Stanisława Kostki. W zakrystii zwrócił się z prośbą do ks. Jerzego Czarnoty, który jednak nie mógł pojechać, ponieważ przygotowywał się do odprawiania Mszy św. Wtedy zgłosił się ks. Popiełuszko.

Oto jak sam ks. Jerzy wspominał wydarzenia te wydarzenia: "Tego dnia i tej Mszy św. nie zapomnę do końca życia. Szedłem z ogromną treścią. Już sama sytuacja była zupełnie nowa. Co zastanę? Jak mnie przyjmą? ... I wtedy przy bramie przeżyłem pierwsze wielkie zdumienie. Gęsty szpaler ludzi -

uśmiechniętych i płakanych jedno-
cześnie. I oklaski. Myślałem, że ktoś ważny idzie za mną. Ale to były oklaski na powitanie pierwszego w historii tego zakładu księdza przekraczającego jego bramy."

Po wprowadzeniu stanu wojennego ks. Popiełuszko organizuje liczne działania charytatywne. Wspomaga ludzi prześladowanych i skrzywdzonych. Uczestniczy w procesach

aresztowanych za przeciwstawianie się prawu stanu wojennego. Od 28 lutego 1982 r. celebrował Msze św. za Ojczyznę i wygłasza kazania religijno - patriotyczne (było ich razem 26), w których - przez pryzmat Ewangelii i nauki Kościoła - interpretuje moralny wymiar bolesnej współczesności. Działalność ks. Jerzego sprawia, że staje się celem ataków władz. Mnożą się zdarzenia, które miały go zastraszyć. Jak wiemy na podstawie zeznań oskarżonych w procesie toruńskim, upozorowany wypadek samochodowy 13 października w drodze z Gdańska do Warszawy był pierwszym zamachem na życie ks. Popie-

łuszki. Drugi zaplanowano na 19 października.

Tego dnia ks. Jerzy był zaproszony do Bydgoszczy, na spotkanie modlitewne w Duszpasterstwie Ludzi Pracy. Celebrował Mszę św., ostatnią - jak się potem okazało - w swoim życiu. Potem poprowadził rozważania wokół bolesnych tajemnic Różańca Św. Ostatnie z nich kończyło się znamennym zdaniem: "Módlmy się, byśmy byli wolni od lęku, zastraszenia, ale przede wszystkim od żądy odwetu i przemocy".

20 października w wieczornym wydaniu Dziennika Telewizyjnego podano informację o porwaniu ks. Jerzego. Odtąd, w kościele p. w. św. Stanisława Kostki, modlitewne czuwanie będzie trwało dzień i noc, aż do dramatycznej chwili poznania prawdy, a potem - pogrzebu. 30 października podano informację o odnalezieniu w Wiśle zwłok ks. Popiełuszki. Trumnę ze zwłokami przewieziono do kościoła p.w. św. Stanisława Kostki wieczorem 2 listopada. Następnego dnia odbył się pogrzeb, w którym brało udział kilkadziesiąt tysięcy warszawiaków i delegacje z całej Polski.

Do dziś uczestnicy tych wydarzeń pamiętają każdy ich szczegół. Wszyscy czuli, że są świadkami ofiary ks. Jerzego, który został zabity za Prawdę. A Prawdy nie mogą zabić ludzie opętani złem. Dlatego tragiczna śmierć zrodziła niezliczone owoce duchowe dla wielu. Biskup Wojciech Ziemia ujął to w prostym zdaniu: "Tak Pan Bóg przez śmierć księdza Jerzego otwiera nasze oczy, oczy naszego serca, naszego umysłu, naszej wiary".

oprac. ks. Krzysztof Grzelak

PATRON WĘGIER ŚW. STEFAN

Jak co roku, Polonia Węgierska brała udział w uroczystości ku czci św. Stefana. Dzień 20 sierpnia jest węgierskim świętem państwowym, poświęconym pierwszemu królowi Węgier św. Stefanowi. We Mszy św., którą celebrował prymas Węgier kardynał Péter Erdő w bazylice św. Stefana, wzięli udział przedstawiciele rządu, władz miasta, zwierzchnicy innych Kościołów, Zakony Rycerskie, jak również Zgromadzenia Zakonne, Stowarzyszenia Katolickie oraz przedstawiciele samorządów narodowościowych.

Święty Stefan był pierwszym koronowanym władcą Węgier, który w ciągu swojego panowania zjednoczył węgierskie plemiona w jedno feudalne państwo i doprowadził do końca proces christianizacji. Założył dwa arcybiskupstwa; w Ostrzyhomiu (Esztergomie) i w Kalocsy oraz osiem biskupstw, chcąc uniezależnić swoje państwo od biskupstw niemieckich. Święto jest obchodzone hucznie, a jako że przypada na koniec lata można go porównać do dożynek, na Węgrzech jest nazwane Świętem Chleba. Uroczystości kościelne zaczynają się o godz. 17.00 biciem dzwonu św. Stefana, który jest największym dzwonem na Węgrzech znajdującym się w prawej wieży. W lewej wieży znajduje się 5 dzwonów mniejszych. Jeden z nich nosi nazwę Jana Pawła II, dla upamiętnienia wielkiego wydarzenia, jakim było poble-

gosławienie przez Papieża symbolu państwa węgierskiego, czyli korony św. Stefana. Wszystkie dzwony w czasie zawieruchy II wojny światowej były przetopione na cele wojenne. Ten największy, odlany ponownie i zwrócony bazylice przez Austrię, został zawieszony z okazji wizyty naszego Papieża, Jana Pawła II na Węgrzech w 1991 r. W bazylice św. Stefana, w kaplicy św. Prawicy znajduje się największa świętość narodu węgierskiego, jest to relikwia - dłoń założyciela państwa. Od roku 1987 jest wystawiana na widok publiczny i 20 sierpnia po Mszy św. procesja z relikwiarzem wyrusza z bazyliki po ulicach miasta. Węgrzy wierzą, że św. Stefan na krótko przed śmiercią uniósł do góry prawą dłoń Świętą Koronę i zwrócił się w modlitwie do Maryi, aby rozciągała opiekę nad Królestwem Węgier i jego mieszkańcami. Bazylika jest od konsekracji w 1905 największym kościołem stolicy Węgier, może pomieścić około 8000 wiernych. Jej wysokość jest równa wysokości parlamentu, co symbolizuje równość religii i władzy. Dlatego patrząc na panoramę Budapesztu nie widać żadnych drapaczy chmur ani budynków przewyższających Bazylikę i Parlament, bo nic nie może być ponad Kościół i państwo.

W tym roku Polonia węgierska wzięła udział w tych uroczystościach wraz z ks. Maciejem Józefowiczem, a towarzyszył nam ksiądz węgierski Gergő Bese, wielki przyjaciel Polaków i czciciel Matki Boskiej Częstochowskiej.

Małgorzata Soboltyńska

CO BĘDZIE?

• W dniu 1 października w godz. od 9.00 do 16.00 SNP w Újpeszcie organizuje Dzień Sportu. Zgłoszenia można kierować do Gy. Priszlera tel. + 36 30 5017953.

• Do dnia 2 października w Budapeszcie odbywały się będą Dni Kultury Chrześcijańskiej organizowane przez SKP p.w. św. Wojciecha i Polską Parafię Personalną na Węgrzech. O godz. 10.30 w Kościele Polskim sprawowana będzie uroczysta msza święta, a SKP p.w. św. Wojciecha o godz. 11.30 zaprasza do Domu Polskiego w Budapeszcie na wykład Jacka Pulikowskiego pt. „Wież małżeńska a szczęście w życiu”.

• W dniu 4 października w Budapeszcie Polski Instytut Badawczy i Muzeum organizuje spotkanie z Anną Morawską, polską pisarką i dziennikarką, autorką książek pt. „Świat Andrzeja Turzkiego”, „Twarze depresji” i „Depresja poporodowa”.

• W dniu 7 października w budapeszteńskim Kościele Polskim o godz. 17.00 odbędzie się msza święta, na którą szczególnie zapraszane są dzieci.

• W dniu 8 października o godz. 17.00 w salonie PSK im. J.Bema w Budapeszcie (Nádor utca 34) odbędzie się koncert fortepianowy w wykonaniu Alexa Szilasi, a będzie to pierwszy publiczny pokaz odnowionego „bemowskiego” fortepianu. Alex Szilasi był pomysłodawcą podjęcia starań dot. prac renowacyjnych, które doszły do skutku dzięki działaniom Samorządu Polskiego V dzielnicy Budapesztu, tamtejszego węgierskiego Samorządu Dzielnicy PSK im. J.Bema.

• W dniu 8 października SNP IV dzielnicy Budapesztu organizuje Dzień Rodzin Integracyjnych. Zgłoszenia: apriszler@gmail.com

• W dniu 13 października o godz. 17.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim odbędzie się nabożeństwo fatimskie.

• W dniu 15 października o godz. 16.00 w Domu Polskim (Budapeszt, Óhegy 11) w Dniu Edukacji Narodowej Szkoła Polska na Węgrzech organizuje pasowanie na ucznia.

• W dniu 16 października o godz. 18.00 w sali teatralnej Domu Kultury Aranytíz w Budapeszcie na zaproszenie SNP V dzielnicy Budapesztu wystąpi Teatr Ludowy z Krakowa ze spektaklem „Via-gra” Freda Apke w reżyserii Tomasza Obary.

• W dniu 16 października o godz. 16.00 w kaplicy oo. Dominikanów w Szentendre tamtejszy SNP organizuje polską mszę świętą.

• W dniu 16 października o godz. 15.00 w siedzibie SNP w IV dzielnicy Budapesztu sprawowana będzie polska msza święta.

• W dniu 20 października PSK im. J.Bema i tamtejszy Oddział POKO w Budapeszcie (V dzielnica, ul. Nádor 34) organizują konferencję i koncert poświęcony 105. rocznicy Chrztu Polski.

• W dniach 21-23 października wierni z naszej parafii wyjadą na pielgrzymkę do Częstochowy, Krakowa i Zakopanego w ramach corocznego Jasnohorskiego Czuwania w intencji Polonii Świata.

• W dniu 22 października w Budapeszcie Polski Instytut Badawczy i Muzeum wspólnie ze Szkołą Polską na Węgrzech z okazji 60. rocznicy Poznańskiego Czerwca i Węgierskiego Października 1956 r. organizują warsztaty plastyczno-historyczne dla dzieci i młodzieży pt. „Robimy rewolucję”. W tym dniu przewidywana jest też dla dorosłych akcja oddawania krwi – otwarta zostanie stacja krwiodawstwa.

• W dniu 23 października w Budapeszcie Polski Instytut Badawczy i Muzeum organizuje polonijne obchody wydarzeń 1956 – happening na placu przed pomnikiem Bema.

• W niedzielę 23 października 2016 r. w godzinach 10-16 Instytut Polski w Budapeszcie wraz z Samorzą-

dami Narodowości Polskiej w III, XII i XIII dzielnicy organizują akcję oddawania krwi. W ten sposób w rocznicę wybuchu Powstania 1956 roku symbolicznie nawiążemy do pięknej polskiej akcji zbierania krwi dla powstańców węgierskich 60 lat temu. Zapraszamy do udziału w dniu, w którym w Budapeszcie oficjalną wizytę składać będzie prezydent RP Andrzej Duda. Miejsce: Instytut Polski, 1065 Budapeszt, Nagymező u. 15. Warunkiem udziału jest dobry stan zdrowia, wiek 18-65 lat, posiadanie węgierskiego meldunku (lakcimkártya) oraz numeru ubezpieczenia zdrowotnego (TAJ).

• W dniu 23 października po mszy świętej rozpoczynającej się o godz. 10.30 SKP p.w. św. Wojciecha organizuje uroczystość składania wieńców przy kopijniku upamiętniającym ofiary 1956 roku, a znajdującym się przy wejściu do Kościoła Polskiego (X dzielnica, Kőér utca).

• W dniach 24-30 października Szkoła Polska na Węgrzech organizuje dla swoich uczniów warsztaty polonistyczno-historyczne we Wrocławiu i Poznaniu.

• W dniu 27 października SNP III dzielnicy Budapesztu o godz. 10.00 organizuje konferencję naukową poświęconą wydarzeniom 1956 pod tytułem „Solidarność Óbudán”, a wieczorem o godz. 19.00 występ Tünde Trojan i Alexa Szilasi z udziałem Legionu Polskiego pt. „Néhány utcányi szabadság... Gyerekek, fiatalok forradalma 1956-ban, Budapest és Poznańban.”

• W dniach od 27 – 30 października Stołeczny Samorząd Polski organizuje wyjazd edukacyjny do Białki Tatrzańskiej pt. „Łącząc nas wspólne korzenie”.

• W dniu 28 października o godz. 17.00 w Szkole Muzycznej im. S. Vikára w Nyíregyháza przy współudziale miejscowego SNP Chór Dalárda wystąpi z koncertem organizowanym z okazji jubileuszu 5-lecia zespołu.

• W dniach 29-30 października SKP p.w. św. Wojciecha z okazji Roku św. Marcina organizuje wyjazd śladami świętego do Pannonhalmu i Bratysławy. Program realizowany jest z Narodowego Funduszu Współpracy NEA.

(b.)

MI LESZ?

• Október 1-jén 9.00 és 16.00 óra között sportnapot tart az újpésti LNÖ. Jelentkezni Priszler Györgynél lehet (+36 30 5017953).

• Október 2-ig tart a Katolikus Kultúra Napjai programsorozat a Szent Adalbert LKE és a lengyel személyes plébánia szervezésében. A Lengyel Templomban 10.30-kor ünnepi szentmise lesz, a Szent Adalbert LKE pedig szeretettel vár mindenkit a budapesti Lengyel Házba, Jacek Pulikowski 11.30-kor kezdődő „A házassági kötelék és a szerencse” című előadására.

• Október 4-én a Lengyel Kutatóintézet és Múzeum találkozót szervez Budapesten Anna Morawska író és újságíró asszonnyal, aki többek között az „Andrzej Turzki világa”, „A depresszió arcai” és a „Szülés utáni depresszió” című könyvek szerzője.

• Október 7-én a budapesti Lengyel Templomban 17.00 órai kezdettel gyermekmise lesz.

• Október 8-án a Bem J. LKE szalonjában (Nádor u. 34.) 17.00 órai kezdettel Szilasi Alex ad koncertet, egyúttal a felújított „bemes” zongora is első alkalommal mutatkozik be a nyilvánosság előtt. Szilasi Alex volt az ötletadója a felújításnak, amely az V. kerületi LNÖ, a helyi (magyar) kerületi önkormányzat és a Bem J. LKE összefogásában vált valóra.

• Október 8-án a IV. kerületi LNÖ szervezésében családi integrációs nap lesz. Jelentkezni az apriszler@gmail.com címen lehet.

• Október 13-án a budapesti Lengyel Templomban 17.00 órakor fatimai ájtatosság lesz.

• Október 15-én (a lengyelországi oktatás napján) a budapesti Lengyel Házban (Budapest, Óhegy u. 11.)

16.00 órai kezdettel avatja új tanulóit a Magyarországi Lengyel Iskola.

• Október 16-án a budapesti Aranytíz Kultúrház színháztermében – az V. kerületi LNÖ meghívására – fellép a Krakkói Népszínház Fred Apke „Via-gra” című darabjával Tomasz Obary rendezésében.

• Október 16-án a szentendrei domonkos kápolnában 16.00 órakor lengyel mise lesz a helyi LNÖ szervezésében.

• Október 16-án a budapesti IV. kerületi LNÖ székházában 15.00 órakor lengyel nyelvű szentmise lesz.

• Október 20-án a Bem J. LKE és az LKK helyi részlege (V. ker. Nádor u. 34.) konferenciát és ünnepi koncertet szervez Lengyelország megkeresztelésének 1050. évfordulója alkalmából.

• Október 21-e és 23-a között záródoklaton vesznek részt a lengyel plébánia hívei: a jasnagóra-i virrasztás kapcsán Częstochowa-ba, Krakkóba és Zakopane-ba utaznak.

• Október 22-én Budapesten, az 1956-os poznańi júliusi és októberi magyarországi események évfordulója kapcsán „Forradalmat csinálunk” címmel történelemidéző gyermek és ifjúsági kézműves foglalkozást tart a Lengyel Kutatóintézet és Múzeum illetve a Magyarországi Lengyel Iskola. A felnőttek vért adhatnak e napon – a helyszínen véradó állomás fog működni.

• Október 23-án Budapesten, a Bem téren, az emlékmű előtt a Lengyel Kutatóintézet és Múzeum szervezésében polóniai találkozót lesz az 1956-os események kapcsán.

• Október 23-án, vasárnap 10.00 és 16.00 óra között a budapesti Lengyel Intézet valamint a III., XII. és XIII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzatok közös szervezésében véradási akcióra kerül sor. Az 1956-os forradalom kiemelkedő 60-ik évfordulóján jelképesen így kapcsolódunk a szép lengyel véradási akció emlékéhez, amely során a magyar felkelők részére vért gyűjtöttek 60 évvel ezelőtt. Egy olyan napon hívjuk Önöket az akcióban való részvételre, amikor hivatalos látogatáson Budapesten tartózkodik Andrzej Duda, a Lengyel Köztársaság államelnöke. A véradás helye: Lengyel Intézet, 1065 Budapest, Nagymező u. 15. A véradás feltételei: jó egészségi állapot, 18-65 év közötti kor, lakcimkártya és TAJ-szám.

• Október 23-án a Lengyel Templom bejáratánál (X. kerület Kőér utca), az 1956-os áldozatok emlékére állított kopijánál a 10.30-kor kezdődő szentmisét követően koszorúzási ünnepség lesz a Szent Adalbert LKE szervezésében.

• Október 24-e és 30-a között Wrocławban és Poznańban polóniai-történelmi műhelyt szervez a Magyarországi Lengyel Iskola saját tanulóinak számára.

• Október 27-én 10.00 órai kezdettel tudományos konferencia kezdődik az 1956-os eseményekkel összefüggésben „Solidaritás Óbudán” címmel, a Budapest III. kerületi LNÖ szervezésében. Este 19.00 órakor Trojan Tünde és Szilasi Alex a Lengyel Légió közreműködésével a „<<Néhány utcányi szabadság ...>> Gyerekek, fiatalok forradalma 1956-ban, Budapest és Poznańban” című műsort adja elő.

• Október 27-30. között a Fővárosi Lengyel Önkormányzat „Összekötnek minket a közös gyökerek” címmel tanulmányi kirándulást szervez Białka Tatrzańska-ba.

• Október 28-án a nyíregyházi Vikár S. Zeneiskolában koncertet ad a Dalárda kórus – a helyi LNÖ közreműködésével – fennállásának 5. évfordulója alkalmából.

• Október 29-30-án a Szent Adalbert LKE kirándulást szervez a Szent Márton év kapcsán, a szent nyomdokain Pannonhalmára és Pozsonyba. A program anyagi fedezetét a Nemzeti Együttműködési Alap biztosította.

(b.)

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

W OSTRÓDZIE KSZTAŁCILI SIĘ POLONIJNI LIDERZY W EDUKACJI

Nowa dyrektorka polonijnej szkoły czuje, że stosunek do niej ze strony grona pedagogicznego jest zbyt „luźny” i przeżywa trudności podczas opracowywania planu pracy na cały rok szkolny. Jak jej pomóc? Nad tym pytaniem zastanawiała się uczestniczki II Akademii Polonijnych Liderów Metodycznych w Ostródzie w czasie warsztatów, które odbyły się w dniach od 7 do 11 sierpnia, a ich organizatorem było Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Wspomniany problem jest jednym z wielu, które trzeba było rozwiązać, wykazując się kreatywnością, umiejętnością pracy w grupie, a także własnym doświadczeniem. Coaching z elementami terapii indywidualnej, warsztaty na temat organizacji pracy i także warsztaty dla nauczycieli, były odpowiedzią na problemy młodej dyrektorki.

Jak przeprowadzić ankietę, która pokaże potrzeby szkoleniowe w polonijnej szkole? To kolejne bardzo ważne pytanie, na które odpowiedzi szukały uczestniczki Akademii pod kierunkiem Dominiki Migryt, byłej wiceprezes Toastmasters d/s edukacji w Lublinie. Nie wchodząc w szczegóły, przede wszystkim nie należy bać się ankietowania, które może przynieść konkretne odpowiedzi i wzbudzić potrzebne refleksje u respondentów.

Co robić, gdy szkołom brakuje środków na szkolenia nauczycieli i nie ma czasu na pokonywanie dużych odległości do miejsc, gdzie można uczestniczyć w warsztatach? Przeprowadzać szkolenia wewnętrzne pod okiem bardziej doświadczonych i pomysłowych nauczycieli. Uczyc się od siebie nawzajem, pytając nauczycieli np. o przez nich przeprowadzoną, najciekawszą lekcję w czasie roku szkolnego. W Ostródzie była prawdziwa burza mózgów. Nic dziwnego, bo przyjechało 17 dyrektorek i nauczycielek z dziesięciu krajów, które przywiozły bogate i różnorodne doświadczenia w pracy z polonijnymi dziećmi w Belgii, Holandii, Wielkiej Brytanii, USA, we Włoszech, na Węgrzech, w Irlandii, Rosji i Norwegii.

„Uczestniczki brały udział w trzech dużych szkoleniach – budowania partnerstwa i sojuszy, przeprowadzonym przez Zenonę Bańkowską, budowania marki z Katarzyną Wątor oraz analizowania potrzeb pod kierunkiem Dominiki Migryt” – mówi Katarzyna Czyżycka, koordynator do spraw merytorycznych II Akademii Polonijnych Liderów Metodycznych. – „Miały także kurs wizażu z wizażystką, Beatą Sałatą. Ostatniego dnia szkolenia razem z prezesem Dariuszem P. Bonisławskim przedstawiliśmy sposób budowania sieci Lokalnych Ośrodków Metodycznych (LOM). Mówiliśmy o sposobie organizowania szkoleń i konferencji, promowaniu marki i dofinansowaniach. O rozliczeniach LOM-u opowiedziała Małgorzata Cieczora, specjalistka w tym zakresie i dyrektor „Domu Polonii” w Ostródzie. Zabraliśmy dziewczyny do Pułtuska, gdzie po miłym rejsie gondolami po Narwii czekał na nie egzamin. Potem uroczysta kolacja i rozdanie certyfikatów, potwierdzających uczestnictwo.

To był bardzo trudny i wyczerpujący czas intensywnej pracy, zarówno dla nas – koordynatorów, jak i uczestniczek. Teraz analizujemy cały przebieg Akademii i szukamy naszych doradców. Do 31 sierpnia wybierzemy doradców metodycznych, którzy będą kierować oddziałami LOM w swoich krajach lub i w regionach. Jednocześnie dogrywany jest drugi etap szkolenia, tylko dla doradców.”

Wiceprezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusz P. Bonisławski zapowiada, że za rok będzie III Akademia Polonijnych Liderów Metodycznych, której celem jest wytypowanie i przygotowanie kadry spełniającej rolę doradców, mentorów i mentorów w szkołach i środowiskach lokalnych. Akademia Polonijnych Liderów Metodycznych objęta została patronatem medialnym naszego portalu www.DobraPolskaSzkoła.com

Danuta Świątek

fol. K. Pienkawa

Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego

3 września 2016 roku o godzinie 16.00 nastąpiło uroczyste rozpoczęcie nowego roku szkolnego w Szkole Polskiej na Węgrzech. Miejscem uroczystości był Dom Polski. Liczne przybyłych uczniów, rodziców i nauczycieli powitała dyrektorka szkoły, życząc im sukcesów, wytrwałości i odwagi w spełnianiu własnych marzeń. Po oficjalnej części pani nauczycielki zaprosiły dzieci do wspólnej zabawy, rodzice natomiast udali się na pierwsze informacyjne spotkanie. Całość zakończyła się mszą świętą połączoną z poświęceniem tornistrów. Cieszy fakt, że na rozpoczęcie roku szkolnego przyjechała młodzież spoza Budapesztu, którą przywiodła przyjaźń nawiązana podczas letnich obozów zorganizowanych przez naszą szkołę.

AL, fot. AL

KONFERENCJA ROZPOCZYNAJĄCA ROK SZKOLNY

6 września 2016r. w Bułgarskim Domu Kultury odbyła się konferencja inaugurująca rozpoczęcie roku szkolnego w szkołach narodowościowych. Konferencję rozpoczął występ zespołu dziecięcego, który przedstawił skoczne, w iście bałkańskim tempie, tańce bułgarskie w przepięknych strojach. Po tak miłym początku nastąpiła oficjalna część z bardzo bogatym programem informacyjnym dotyczącym przepisów i uwarunkowań działalności szkół narodowościowych.

Konferencję zakończyła Dyrektor Centrum Szkolnictwa Narodowościowego Pani Kállay Attiláné życzeniami wielu sił, wytrwałości i sukcesów w nowym roku szkolnym. Licznie zebranemu gronu pedagogicznemu, na pewno przydadzą się zarówno życzenia, jak i kompetentna pomoc zawodowa.

Alina Papiewska-Csapó

Bieg po zdrowie i nie tylko!

3 września razem z Tomkiem brałam udział w biegu Szőlőskör 2016. Był to bieg dla dzieci, poza tym odbył się też maraton, ultramaraton i sztafeta 5x10 km. Trasa dla dzieci miała 400 metrów. W biegu tym brało udział kilkadziesiąt dzieci w wieku do czternastu lat. Przed startem zarejestrowaliśmy się i dostaliśmy numery startowe zrobione z nieprzemakalnego tworzywa. Latał nad nami dron, który filmował całe wydarzenie. Na starcie udało nam się zająć dobrą pozycję, ale wybrałam złą taktykę, bo okazało się, że trasa była dłuższa, niż oczekiwałam i udało mi się zająć tylko trzecie miejsce wśród dziewcząt. Tomek był bohaterem, bo mimo braku treningu wykazał się wytrzymałością i udało mu się dobiec do końca i to nie jako ostatniemu. Jestem z niego bardzo, bardzo dumna. Na mecie wszystkie dzieci dostały medal i lody. Tomek zasłużył na te swoje wymienione czekoladowe lody. Bardzo nam się podobało. W dodatku mieliśmy okazję popularyzować naszą Szkołę Polską na Węgrzech poprzez napis na koszulkach szkolnych, w których biegaliśmy.

Tomek i Zosia Bedyńscy

Obóz językowy w Zakopanem

Latem tego roku spędziliśmy dziesięć dni na obozie w Zakopanem. W programie mieliśmy wycieczkę do Doliny Strążyskiej, gdzie odpoczywaliśmy pod wodospadem, na Polanę Rusinową i do sanktuarium Matki Boskiej Królowej Tatr. Cisza i spokój w Pustelni Brata Alberta i piękne widoki z Polany na Kalatówkach. W Dolinie Kościeliskiej odważniejsi wdrapali się do Jaskini Mroźnej. Kiloro starszych uczniów po wjechaniu na Kasprowy Wierch kolejką, przeszło aż na Giewont.

Z fauną i florą Tatr zapoznaliśmy się w Centrum Edukacji Muzeum Tatrzańskiego. Byliśmy też w domu Kornela Makuszyńskiego, którego książka pt. „O dwóch takich co ukradli księżyc” została przetłumaczona na język węgierski. Chatę najslawniejszego gawędziarza Tatr, Sabaly odwiedziliśmy schodząc z Drogi Pod Regłami.

Mieliśmy okazję obserwować wyrób serków górskich, oscypków. Atrakcją był też zjazd z Butorowego Wierchu, spacer po Zakopanem pod skoczniami i spacer po Krupówkach.

Do domów wróciliśmy pełni energii i wspaniałych wrażeń.

E.M.

LENGYEL NYELVI TÁBOR ZAKOPANE 2016.08.11-21

Idén nyáron kiváló hangulatban tölthettünk el tíz napot lengyel kötődésű magyar fiatalokkal és tanárainkkal Zakopanében, a Magas Tátra lábánál. Táborunk végére feltöltődve és új élményekkel gazdagodva térünk haza.

Program:

– Első nap: Indulás Magyarországról, határás utazás, nézelődés, beszélgetés, megérkezés, szállásfoglalás, vacsora.

– Második nap: Kirándulás a Gubałówkára, nézelődés, hegyi levegő, fordított ház.

– Harmadik nap: Kirándulás az erdőben vízesésekhez és szép helyekhez, izletes ebéd jó hangulatban, városnézés.

– Negyedik nap (hétfő): Csatunk két részre oszlott. Az egyik fele Miklós bácsi vezetésével felment a Kasprowy Wierch-re, majd onnan a hegygerincen végigyalogolva felmáztak a Giewont-ra. A másik fele Pani Ewa-val a városban maradt és templomokat, múzeumokat látogattak.

– Ötödik nap: Délelőtt múzeum (Kornela Makuszyńskiego), délután túra a Dolina Kościeliska-ban, barlangok felfedezése.

– Hatodik nap: Pihenőnap és Sanktuarium Fatimskie, és Chata Sabaly.

– Hetedik nap: Megint két részre váltunk, néhányan nagy túrát tettek meg a Morskie Oko-hoz, a többiek addig a Gubałówkán és Butorowy Wierch-en túráztak.

– Nyolcadik nap: Túra a Rusinowa Polana-ra, útközben betértünk pihenni egy kolostorba, ahol kóstolhattunk friss forrásvizet és hallhattunk szép zenét.

– Kilencedik nap: Készülődés a hazaútra, szuvenírek vásárlása, takarítás és este körülültük a tábor tüzet.

– Tizedik nap: Táborbontás, hazautazás, búcsúzkodás.

Köszönet: A táborlakóknak, hogy eljöttek és részvételükkel színesítették együttlétünket. Az iskolának, hogy támogatta a tábor. Miklós bácsinak aki elvitt minket gyönyörű helyekre túrázni. Külön köszönet a tanároknak: Pani Ewának, Pani Lucynának és Pani Liliánának, akik megszervezték ezt a tábor, megismertették velünk az itteni értékeket, kultúrát.

Kiss Vince, fot. Kiss V, Zajaczné L.

CZYM SKORUPKA...

„Kilkakrotnie język polski pomógł mi wyjść z opresji” -

ROZMOWA

**Z VIKTOREM BAYEREM,
absolwentem Szkoły
Polskiej**

W jakich latach chodził Pan do Szkoły Polskiej i jak Pan wspomina tamten okres?

W latach 2007-2009 uczęszczałem do Szkoły Polskiej przy Ogólnokrajowym Samorządzie Polskim. Na maturze chciałem oprócz języka angielskiego, jako drugi język obcy zdać maturę z języka polskiego. To były specjalne zajęcia szkolne prowadzone przez panią Ewę Rónay, odbywały się dwa razy w tygodniu. Zajęcia te były w pewien sposób wyjątkowe, bo zostały zorganizowane specjalnie dla uczniów spoza Budapesztu i nie odbywały się codziennie, ale, tak jak wspominałem, dwa razy w tygodniu mieliśmy dłuższe bloki zajęć. Były one bardzo intensywne i nieraz zasypiałem w pociągu jadąc do domu. Na szczęście Esztergom to stacja końcowa.

Jak dalej potoczyła się Pana przygoda z językiem polskim?

W roku 2009 rozpocząłem studia na slawistyce na Katolickim Uniwersytecie Pétera Pázmánya, gdzie miałem możliwość poznawania wszystkich kultur słowiańskich, a także zapoznania się z innymi językami słowiańskimi. Jako specjalizację wybrałem oczywiście język polski. Trzeba przyznać, że studia te nie należały do najłatwiejszych. Na początku było nas na roku 12-15 osób. Dla wielu język polski i polska gramatyka była twardym orzechem do zgryzienia, dlatego niektórzy w międzyczasie rezygnowali i zmieniali profil studiów. W 2013 roku otrzymałem dyplom ukończenia studiów, razem ze mną dotrwało do końca 5-6 osób. Właśnie z nimi utrzymuję kontakty do dziś, niestety głównie przez Internet. Nie spotykamy się osobiście, bo wszyscy poróżniali się po całej Europie.

Czy po ukończeniu studiów dalej wykorzystuje Pan język polski?

Tak, rozpocząłem pracę zawodową w Esztergomie, jako tłumacz w naszej rodzinnej firmie, oprócz tego podejmowałem się również innych zajęć, w których potrzebna była znajomość języka polskiego. Pracowałem na przykład jako spedytör w jednej z firm logistycznych, gdzie byłem odpowiedzialny za zorganizowanie i prowadzenie zespołu polskich pracowników, w innej firmie pracowałem na stanowisku polskojęzycznego administratora. W tym roku poczułem, że czas na zmiany i pracuję obecnie w firmie Fundamenta Lakáskassza i pomagam ludziom realizować ich marzenia związane z posiadaniem własnego domu lub mieszkania.

Jaką rolę odgrywa w Pana życiu polska kultura i język polski?

Język polski zawsze odgrywał w moim życiu bardzo ważną rolę. Zaczynamy może od tego, że kiedy coś przeszkrobałem albo dostałem gorszą ocenę w szkole, to zawsze mówiłem o tym rodzicom po polsku, żeby tylko mama zrozumiała, co się wydarzyło. Mogłem wtedy mieć nadzieję, że dostanę łagodniejszą karę. Kilkakrotnie język polski poma-

gał mi wyjść z opresji (uśmiech). Żarty żartami, poza tym oczywiście z punktu widzenia zawodowego znajomość języka polskiego zawsze stanowiła dla mnie ogromny plus i pomagała mi w karierze.

Jeśli chodzi o polską kulturę już jako małe dziecko uczestniczyłem we wszystkich wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez Samorząd Mniejszości Polskiej w Esztergomie. Muszę zaznaczyć, że nie tylko biernie, ale również czynnie, ponieważ występowałem na tych uroczystościach śpiewając polskie piosenki i recytując polskie wiersze.

Czy często jeździ Pan do Polski?

Kiedy byłem mały, częściej jeździłem z rodzicami do Polski, nawet 4-5 razy do roku. Zdarzało się, że całe wakacje spędzałem w Warszawie z bratem ciotecznym i dziadkami. Z perspektywy czasu właśnie ten okres uważam za najważniejszy ze względu na pogłębianie znajomości języka polskiego i polskiej kultury. Z radością, ale i z nostalgią wspominam dziadków, którzy organizowali dla nas wspaniałe, niezwykle ciekawe wycieczki edukacyjne. Dziś ze względu na zmieniające się okoliczności – np. zobowiązania zawodowe nie mogę pozwolić sobie na tak częste i długie wyjazdy, ale zawsze co najmniej dwa razy w roku odwiedzam Polskę, wyjeżdżam chociażby na dłuższy weekend do krewnych do Wrocławia.

Czy polskie korzenie miały jakiś wpływ na ukształtowanie się Pana jako człowieka? Jeśli tak, to w jaki sposób?

Kiedy byłem mały i jeździliśmy do Polski, kontrole na granicach były dość bezwzględne. Ale ze względu na to, że tak często podróżowaliśmy do Polski, nie robiły na mnie większego wrażenia. Dla dziecka, dla mnie samego, granica nie była niczym innym niż tylko punktem, po przekroczeniu, którego spotykasz się z ludźmi, mówiącymi w innym języku.

W wakacje, kiedy przebywałem w Polsce, byłem postrzegany, jako Węgier, na Węgrzech natomiast, jako Polak. Nudziły mnie już te ciągłe pytania: „Jesteś Polakiem? Jesteś Węgrem?” Całą dyskusję zamykałem krótkim stwierdzeniem: „Jestem Europejczykiem”. W wyobraźni stworzyłem sobie coś takiego, jak „małe Schengen”, wprowadzając tylko między Węgrami i Polską...

Kultura polska i węgierska z całą pewnością ukształtowały mnie, jako człowieka. Obie wzajemnie przenikają się w moim życiu i decydują o moich wyborach życiowych, kontaktach, a nawet guście czy smaku. Wydaje mi się, że żadna z nich nie dominuje, ale wspaniale się uzupełniają.

Dziękujemy za rozmowę i życzymy samych sukcesów w życiu zawodowym i osobistym.

(red.)

Zapraszamy wszystkich absolwentów Szkoły Polskiej do podzielenia się z Czytelnikami naszego miesięcznika swoimi wspomnieniami z czasów szkolnych.

Chętnie wybierzemy się z Wami w podróż w czasie. Jednocześnie Wasz przykład może pokazać, jak ważna jest edukacja polonijna w życiu każdego młodego człowieka pochodzącego z mieszanych rodzin.

Wystarczy napisać na adres mailowy:

polweg@polonia.hu

Serdecznie zapraszamy!

Polonijna Rada Konsultacyjna

5 września 2016 r. w Senacie RP odbyła się uroczystość powołania Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy marszałku Senatu. Marszałek Stanisław Karczewski wręczył akty powołania 16 przedstawicielom Polonii ze wszystkich kontynentów. Zadeklarował, że Senat razem z Radą będzie pracować na rzecz Polonii i Polski, na rzecz polskiej wspólnoty narodowej.

Na uroczystości obecni byli wicemarszałkowie Senatu Maria Koc i Bogdan Borusewicz oraz członkowie senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą z jej przewodniczącą Janiną Sagatowską, a także szef Gabinetu Prezydenta RP, minister Adam Kwiatkowski, wiceminister spraw zagranicznych Jan Dziedzic i przewodniczący sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą Michał Dworczyk.

Członkami Rady zostali: dr Halina Csúcs Lászlóné (Węgry), Stanisław Aloszka (Francja), Adam Bąk (USA), Maria Szonert Binienda (USA), Andżelika Borys (Białoruś), Emilia Chmielowa (Ukraina), Jan Cytowski, prezes Rady Polonii Świata, Adam Gajkowski (Australia), Barbara Kukulska (RPA), Tomasz Machura (Wielka Brytania), ksiądz Zdzisław Malczewski (Brazylia), Piotr Małyszewski (Niemcy), Tadeusz Piłat (Szwecja), Ewa Stasińska (Holandia), Aleksandra Ślusarek (Kazachstan) i Rita Tamašunienė (Litwa).

Marszałek Senatu wyjaśnił, na czym polegać będzie budowanie wspólnoty narodowej. Będzie to wielopłaszczyznowa współpraca w wielu dziedzinach – w nauczaniu języka polskiego, kultywowaniu polskiej tradycji, w oświacie, nauce, kulturze. Wyraził zadowolenie, że do Senatu wróciły środki na finansowanie Polonii, co jego zdaniem jest gwarancją, że środki te zostaną właściwie rozdysponowane dla wspólnego dobra.

Stanisław Karczewski podkreślił, że żywi wobec Rady i Polonii nadzieję, iż będą oni ambasadorami Polski i będą pracować na rzecz budowy dobrego wizerunku ojczyzny. „Często o Polsce mówi się źle, fałszywie, a naszym wspólnym zadaniem jest się temu przeciwstawić, bo Polska jest naszą wspólną ojczyzną” – powiedział. „Nic o Polonii bez Polonii. Będziemy Was słuchać i działać razem z Wami” – obiecał marszałek Senatu.

Polonijna Rada Konsultacyjna została powołana na nowo do życia uchwałą Senatu na początku lipca br. Jej zadaniem jest m.in. wyrażanie opinii na temat projektów ustaw i uchwał związanych z Polonią. Pierwotnie Polonijną Radę Konsultacyjną przy marszałku Senatu utworzył Senat V kadencji w 2002 r. Funkcjonowała ona do 2012 r., kiedy to środki na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą zostały przeniesione do Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Członków Rady powołuje i odwołuje marszałek Senatu spośród osób reprezentujących organizacje polonijne i polskie za granicą; będą one pełnić swoją funkcję honorowo. Kadencja Rady będzie trwała tyle samo, ile kadencja Senatu. Marszałek będzie zwoływać posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku i sam będzie przewodniczył jej obradom. Będzie też mógł zasięgać opinii członków Rady w trybie obiegowym, bez zwoływania posiedzenia.

Forum Ekonomiczne – Krynica-Zdrój

Rola Polonii i Polaków za granicą w kształtowaniu wizerunku Polski – do czego nawiązywał marszałek Senatu RP Stanisław Karczewski powołując Polonijną Radę Konsultacyjną – była tematem jednego z paneli dyskusyjnych Forum Ekonomicznego, które odbyło się w Krynicy-Zdroju w dniach 6 – 8 września br.

W chwili obecnej liczba Polaków i osób pochodzenia polskiego, mieszkających poza granicami Polski, szacowana jest na około 20 milionów. Powstaje pytanie: czy przy tej skali zjawiska – Polska w odpowiedni sposób wykorzystuje ich obecność za granicą? Czy osoby polskiego pochodzenia są aktywne na płaszczyźnie obrony dobrego imienia Polski? Czy Polonia w pełni wykorzystuje swój potencjał „lobbyści polskich interesów” jako obywatela – a więc m.in. wyborcy, konsumenta – kraju zamieszkania?

Celem panelu było zwrócenie uwagi na problematykę zaangażowania Polaków i Polonii w budowanie pozytywnego wizerunku, a także wsparcia Polski za granicą. Obraz Polski za granicą ma wiele aspektów – począwszy od promocji polskiej historii i tradycji, przez odkłamywanie fałszywych stereotypów dotyczących Polski, na pokazywaniu dorobku biznesowego i naukowego kończąc. Dr Halina Csúcs Lászlóné, jako jeden z rozmówców tego panelu, podkreśliła ważną rolę Polonii w tych wszystkich działaniach, a także konieczność wypracowania dobrej i kontrolowanej współpracy między organizacjami z Polski oraz organizacjami polonijnymi. Na zakończenie swojego wystąpienia wskazała też na najważniejsze oczekiwania Polonii wobec kraju, czym jest: edukacja wzmacniająca więzi z Polską i polską tożsamość, przygotowanie w Polsce programu budowania pozytywnego wizerunku Polski w świecie i przeciwdziałania fałszywym oskarżeniom oraz przygotowanie do tego działaczy polonijnych, wskazanie

obszarów pożądanej aktywności Polonii w tym zakresie – przy czym Polska powinna uważać Polonię za godnego partnera, zbudowanie współpracy instytucjonalnej pomiędzy ośrodkami w Polsce a organizacjami polonijnymi. Dodała też, że „w warunkach węgierskich doskonale działa i godna jest naśladowania współpraca miast partnerskich”. Rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier wypowiedziała się szerzej o współpracy miast partnerskich w innym panelu dyskusyjnym, dotyczącym aktywności polskich samorządów na arenie międzynarodowej. W dyskusji przedstawiła działalność polskich samorządów narodowościowych na Węgrzech oraz ich rolę w budowaniu kontaktów partnerskich, a poprzez to w tworzeniu współpracy międzynarodowej, pobudzającej potencjał gospodarczy, edukacyjny, innowacyjny. Dzięki tej współpracy partnerzy mogą stać się pomocami jednoczącymi Europę.

Ę W NAZWISKU

Właśnie niedługo minie mnie i mojej kochanej Żonie dwa lata, odkąd wstąpiliśmy w związek małżeński. I niemal właśnie na drugą rocznicę otrzymaliśmy i otrzymamy dwa prezenty. Pierwszy z nich to dziecko, które według planów ma się urodzić właśnie w okolicach naszej kolejnej rocznicy ślubu. Drugie dało nam państwo węgierskie... Ale po kolei.

Nasze śluby, cywilny i kościelny miały miejsce 11 i 18 października. Przygotowania, te formalne, zaczęliśmy wiosną 2014 roku. Moja ówczesna narzeczona (obecnie Żona) w czasie mojego lekkiego przeziębienia wysłała mnie z „mission impossible” do urzędu stanu cywilnego w celu skompletowania wiedzy o dokumentach, jakie potrzebne są dwupaństwowej parze... Trudną ta misja była nie dlatego, że byłem chory, bo urząd stanu cywilnego mieści się o jakieś 150 metrów od naszego ówczesnego mieszkania. Problemy w takiej sytuacji są dwa: mój węgierski, który wtedy był na zupełnie innym poziomie i angielski węgierskich urzędników. A więc wyposażony w kilka słów i kartkę, na której Pani miała mi zapisać wszelkie niezbędne dokumenty, udałem się do urzędu. Przywitałem się, od razu grzecznie powiedziałem, że jestem Polakiem i niewiele mówię po węgiersku, że mieszkam nieopodal i zamierzam pojąć za żonę moją narzeczoną. Podałem pani kartkę, pani zaczęła pisać. Ufff, udało się...

Nie... Pani jednak ma ochotę o coś mnie zapytać, coś wytłumaczyć. Wyraźnie nie potrafi zrozumieć, że mój węgierski w zasadzie skończył się jakieś pięć minut temu. Zdesperowany sięgam po telefon, dzwonię do Veroniki, która sama się wszystkiego dowiedziała. Wszyscy zadowoleni, pani chce mi pokazać salę, gdzie rzeczona uroczystość ma się odbyć. Ale wtem z sąsiedniego biurka słychać głos innej pani, która po węgiersku (myślała może, że nie rozumiem) powiedziała tej pierwszej, że w sumie to ona mówi po słowacku. Ależ się zeżliłem, bo ja radzę sobie całkiem nieźle w tym języku... A pani ni mniej ni więcej ma na nazwisko Szlovák...

Wszystkie papiery z Polski przywieźliśmy, teraz czas na przetłumaczenie ich... W Budapeszcie to właściwie tylko monopolista zajmuje się tłumaczeniami przysięgłymi. Cena różni się w zależności od czasu, w jakim chce się dostać tłumaczenie. Dwie strony urzędowe - akt urodzenia i zaświadczenie, że jestem zdolny do zawarcia małżeństwa. Czas oczekiwania 5 dni roboczych. I cena, która zapałała mi dech w piersiach...

Mając już wszystkie papiery idziemy do urzędu. Tym razem obsługiwała nas pani Szlovák i nawet trochę do mnie po słowacku zagadywała. Wszystko gładko i pewnie, póki nie doszło do sprawy nazwiska. No bo Veronika chciałaby się nazywać Piętka, a nie Piętka. Pierwsza reakcja - nie da się, tylko węgierskie znaki narodowe. Upieramy się. Pani mówi, że w takim układzie musi wykonać telefon do odpowiedniego urzędu. W czasie długiej rozmowy Veronika łapie mnie za rękę i mówi szeptem, że skoro są takie problemy, to może jednak cywilny weźmiemy w Polsce. Przecież oboje mamy polskie obywatelstwo...

W pewnym momencie pani urzędnik mówi, że przecież ona nie ma ę na klawiaturze. Tym wylała miód na moje serce, bo przecież bracia Węgrzy na swojej wersji klawiatury QWERTZ umieścili sobie wszystkie, dosłownie wszystkie polskie znaki używane przy literach. Może trochę jest dłużej niż na polskiej klawiaturze, ale ę to po prostu prawy ALT i 6, a potem e. Pokazałem pani, pani przekazała przez telefon swojej koleżance z wyższego urzędu i już wiedzieliśmy, że jesteśmy w domu. Czyli cel osiągnięty.

Potem jeszcze niby darmowy ślub, ale parę tysiączków za papiery, no i opłata za salę - ponad dwieście złotych. Ale czego się nie robi, by pojąć za żonę taką kobietę jak Veronika?

Radość tylko lekko zmącił nam telefon kilka dni później od pani szefowej urzędu stanu cywilnego... - Pani Veroniko, proszę mi oddać ten akt ślubu z ę. Niestety nie możemy takiego wydać i jeśli mi go pani nie odda, to mnie wyleją z roboty!

Okazało się, że Veronika jako węgierska obywatelka polskiej narodowości ma prawo do ę. Ale wzięła mnie za męża, a ja w świetle tego prawa jestem obcokrajowcem. A obcokrajowiec do ę już prawa nie ma. Cóż, to śmierdzi Bareją.

No i nadszedł 1 września 2016 roku, kiedy weszła w życie ustawa zmuszająca urzędy węgierskie do zapisywania nazwisk języków używających jako podstawy alfabetu łacińskiego, z ich oryginalnymi znakami. Cieszy nas to bardzo, bo od teraz każdy Polak mieszkający na Węgrzech będzie mógł dumnie nosić węgierskie dokumenty ze swoim prawdziwym nazwiskiem. My już zaczynamy starania o zmianę dokumentów. I mamy nadzieję, że nasza córka już bez problemów będzie Piętka...

UCZNIOWIE O ROCZNICY CHRZTU POLSKI

Wystawę kilkudziesięciu prac plastycznych uczniów Szkoły Polskiej na Węgrzech otwarto 25 sierpnia 2016 roku w Centrum Kultury w Újpeście. Tematyka różnorodnych prac był jedną: 1050. rocznica Chrztu Polski. Wystawę przygotowaną przez Polski Instytut Badawczy i Muzeum zorganizował samorząd IV dzielnicy Budapesztu.

Uroczystą oprawę miało to otwarcie, bo i okazja był uroczysta. Jak wspominała przewodnicząca samorządu polskiego w IV dzielnicy pani Asia Priszlér, 50 lat temu, kiedy od chrztu miało 1000 lat, godne uczczenie tej rocznicy w socjalistycznej Polsce nie było możliwe. Dopiero teraz można było cieszyć się z ważnej historycznej decyzji, jaką podjął wieki temu Mieszko I. W czasie otwarcia wystawy historyczne tło rysunków przedstawił zgromadzonej publiczności wicedyrektor Polskiego Instytutu Polskiego i Muzeum w Budapeszcie József Virágh. Sama wystawa to zbiór kilkudziesięciu prac w różnych technikach plastycznych. Dzieci ze szkoły w Budapeszcie, a także w kilku innych oddziałach OSP przygotowywały je, poznając jednocześnie historię przyjęcia chrześcijaństwa przez księcia z dynastii Piastów.

Przypomnijmy, że prace powstały kilka miesięcy temu na konkurs zorganizowany wspólnie przez Szkołę Polską na Węgrzech i Polski Instytut Badawczy i Muzeum w Budapeszcie.

pp.

Piotr Piętka

dyrektor Polskiego Instytutu
Badawczego i Muzeum

Kronika wizyty polskiej poetki na Węgrzech w 1936 roku

80 lat temu jedna z najbardziej znanych polskich poetek dwudziestolecia międzywojennego Kazimiera Iłakowiczówna dwa razy gościła na Węgrzech. Najpierw pod koniec września 1936 roku przyjechała do Budapesztu na zaproszenie Polaków tu mieszkających, a krótko potem, pod koniec listopada roku na polecenie polskiego MSZ wróciła na Węgry, aby przeprowadzić wykłady w największych węgierskich miastach. Sama Iłakowiczówna wcześniej nie za bardzo знаła ten kraj, a więc te wyjazdy dały jej wielką wiedzę o Węgrzech. Nie wiedziała też jeszcze, że ten kraj odegra wkrótce ważną rolę w jej życiu...

Kazimiera Iłakowiczówna urodziła się w Wilnie w 1892 roku. Już jako kilkuletnia dziewczynka zaczęła pisać wiersze, jej utwory ukazywały się w czasopiśmie czy w zbiorach wierszy. Studiowała w Oksfordzie i Krakowie, a od 1918 roku pracowała w MSZ. Po przewrocie majowym stała się osobistą sekretarką Józefa Piłsudskiego, o którym często pisała w swoich dziełach.

Po śmierci Józefa Piłsudskiego wygłaszała odczyty o nim w całej Europie i wracając właśnie z Bułgarii, w dniach 26-27 września zatrzymała się w Budapeszcie. 26 września 1936 roku Iłakowiczówna spotkała się z budapeszteńską Polonią w mieszkaniu konsula Zdzisława Chełmickiego (gmach poselstwa przy Országház utca 13 był właśnie w przebudowie) i mówiła o życiu Józefa Piłsudskiego na tle własnych wspomnień ilustrowanych jej dziełami poetyckimi. Na spotkaniu obecni byli także pracownicy polskiej ambasady w Budapeszcie. Następnego dnia w sali schroniska przy kościele polskim recytowała własne utwory przeznaczone dla dzieci. W czasie pobytu w Budapeszcie nie spotkała się z węgierską publicznością, mimo to przybycie polskiej poetki do stolicy Węgier wzbudziło żywe zainteresowanie prasy. Wysocy urzędnicy węgierskiego MSZ spróbowali namówić ją do tego, żeby została w Budapeszcie na dłużej, ale dalszy pobyt nie był zorganizowany, dlatego w końcu pojechała do Polski.

W Warszawie dyrektor Departamentu Politycznego MSZ Tadeusz Kobylański poprosił ją, by wróciła na Węgry, tak więc po krótkiej organizacji Kazimiera Iłakowiczówna znów znalazła się w węgierskiej stolicy. Jej odczyty o Piłsudskim oraz Polsce odbywały się w miastach uniwersyteckich - w Budapeszcie, Debreczynie, Segedynie, Pécs oraz Nyíregyháza przez prawie trzy tygodnie, od 20 listopada do 10 grudnia 1936 roku.

jej do dyspozycji reprezentacyjny apartament, a w Debreczynie konie do objazdu, prywatny samochód do Hortobágy... Narzekała jednak na to, że przejazd pociągiem z Debreczyna do Pécs trwał 14 godzin - podróż z Budapesztu do Warszawy to było wówczas 16 godzin. Najmniej osób przyszło na odczyt Iłakowiczówny w Debreczynie, „tylko” 90 osób, a najwięcej w Pécs, aż 350 osób! Dlatego też uważała, że na prowincji udało się nadzwyczaj dobrze i cały cykl opłacił się.

Kilka rzeczy uderzyło poetkę na Węgrzech. Przede wszystkim na węgierskiej prowincji nie znali hymnu polskiego, wszędzie śpiewani pieśń religijną „Boże coś Polskę” zamiast „Mazurka Dąbrowskiego”. Powód był prosty: w szkołach węgierskich w związku z rozbiorem Polski od dawna uczono właśnie „Boże coś Polskę” po węgiersku, i powszechnie uważano, że to jest hymn Polski. Warto wiedzieć, że po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku mówiono, że to ta pieśń będzie hymnem Polski, jednak ostatecznie wybrano Mazurka Dąbrowskiego.

Kazimiera Iłakowiczówna mówiła też, że Węgrzy nie znali dobrze Polski i zupełnie nie zdawali sobie sprawy z braków cywilizacyjnych na przykład polskich dróg, domów, czy infrastruktury. „Na szczęście” – dodawała polska poetka. Taka opinia o Polsce nie była odosobniona, bo wiza do Polski (przez Czechosłowację) nie była tania, dlatego w okresie międzywojennym niewiele osób miało możliwość przyjechać do Polski, a ci, którym się udało, znali głównie większe miasta, czyli Kraków, Warszawę, co najwyżej Częstochowę z powodu pielgrzymki na Jasną Górę.

Co równie ciekawe, pisarka uważała, że zainteresowanie Polską na Węgrzech było małe. Marszałek Józef Piłsudski interesował publiczność węgierską tylko dlatego, iż odtworzył potężny kraj po 123 latach okupacji. Wydawało im się, że Węgrzy są w podobnej sytuacji. Iłakowiczówna odczuwała to przy okazji wszelkich wypowiedzi towarzyszących jej odczytom, które w swej wymowie były rewizjonistyczne.

Kazimiera Iłakowiczówna zauważyła jeszcze, że na prowincji nie lubią Budapesztu, mówią o nim źle i z przekąsem. Tak samo nie lubią Niemców i Francuzów, choć lubią mówić po francusku, bo uważają ten język za lepszy. Wspominała, że w obcych językach dobrze porozumiewają się głównie dojrzałe ludzie, natomiast młodzież

slabo je rozumiała.

Wtedy jeszcze nie wiedziała, że za kilka lat ten kraj będzie jej domem i z Węgrami będzie rozmawiać już nie po niemiecku, a w ich własnym języku, czyli po węgiersku. Po wybuchu drugiej wojny światowej wraz z rządem polskim została ewakuowana do Rumunii i osiedliła się w Siedmiogrodzie, w Klużu. Ze względu na to, że wtedy większość mieszkańców to byli Węgrzy i na mocy drugiego arbitrażu wiedeńskiego miasto zostało dołączone wkrótce do Węgier, nauczyła się po węgiersku i stała się tłumaczką literatury węgierskiej. Iłakowiczównie zawdzięczamy między innymi spolszczenie wierszy Endre Adyego, Lajosa Áprilygo i przekład jednej z powieści Árona Tamásiego. Jej przygoda z językiem węgierskim trwała aż do końca życia, nawet w wieku osiemdziesięciu lat ciągle szlifowała swój węgierski.

Tibor Gerencsér

historyk, współpracownik Polskiego Instytutu Badawczego i Muzeum.

Prelegentka była zadowolona z przyjęcia: na dworcu w Nyíregyháza delegacja witała ją bukietem, w Pécs oddano

Stowarzyszenie Polonia Nova zaprasza na otwarcie wystawy „Polski komiks historyczny”

16 września, godz. 18.00.

Arnold Galeria, Bartók Béla út 46.

Wystawa będzie prezentowana od 16 września do 1 października w ramach festiwalu Eleven Ősz.

POLSKO-WĘGERSKI DZIEŃ SPORTU I FESTYN RODZINNY

24 WRZEŚNIA 2016 R., GODZ. 10:00 - 15:00
MIEJSCE: CENTRUM SPORTU I REKREACJI
SAMORZĄDU I DZIELNICY BUDAPESTU
UL. CZAKÓ 2-4, 1016 BUDAPEST

PROGRAM

10:00 OTWARCIE
10:30 PROGRAMY SPORTOWE, GRY I ZABAWY RODZINNE, PROGRAMY
DLA DZIECI, BADANIA LEKARSKIE
13.30 LOTERIA FANTOWA

NA UCZESTNIKÓW CZEKAJĄ SMAGNE PRZEKĄSKI I NAPoje

ORGANIZATORZY:
TOWARZYSTWO SAMORZĄDÓW POLSKI NA WĘGRZACH
POLSKIE STOWARZYSZENIE KULTURALNE
AMBIENIA NA WĘGRZACH

SPONSORZY:
WĘGERSKIE MINISTERSTWO KULTURY I SZKOLNICTWA
POLSKIE MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
AMBIENIA RP W BUDAPEST

NADZIEWANE POŁĘDWICZKI

Dzisiaj pełne danie obiadowe z dodatkami, których z powodzeniem można użyć w innych kompozycjach, a w przypadku chipsów z buraczków również przy oglądaniu nadchodzących zmagania w Lidze Mistrzów.

Ważna jest kolejność przygotowywania. Chipsy bowiem muszą być zimne, puree przygotowuje się około 40 minut, a połówki warto najpierw delikatnie obłożyć przyprawami i odstawić na co najmniej godzinę.

Składniki dla 3 osób:

1. Połówki: jedna duża połówka wieprzowa, dwa kabanosy o długości dwa razy większej niż połówka, zioła, oliwa z oliwek, sól i pieprz.
2. Chipsy: jeden duży burak, oliwa z oliwek, sól i czerwona sproszkowana słodka papryka (można użyć ostrej, jeśli ktoś lubi).
3. Puree: około ½ kg selera, ½ litra mleka, płaska łyżeczka trawy cytrynowej, biały pieprz, ząbek czosnku lub pół łyżeczki czosnku granulowanego, sól, ¼ kostki masła.

Przygotowanie:

1. Zaczynamy od przekrojenia połówki na trzy poprzeczne części. W każdej nakłuwamy po dwa otwory (dobrze się to robi tradycyjną ostrzałą do noży – umyjcie ją wcześniej dokładnie). W otwory wsuwamy kabanosy. Kawałki połówki skrapiamy oliwą, solimy, pieprzymy, przyprawiamy ulubionymi ziołami (np. rozmaryn, tymianek czy majeranek) i odstawiamy.
2. Seler obieramy dokładnie, myjemy i kroimy na drobną kostkę. Zalewamy mlekiem. Dodajemy trawę cytrynową, czosnek i biały pieprz. Gotujemy na wolnym ogniu około 40 minut.
3. Buraka myjemy dokładnie. Nie obieramy. Kroimy na jak najcięższe plasterki, najlepiej z wykorzystaniem tarki z nożem do szatkowania. Do plasterków buraków dodajemy łyżkę oliwy, sól i paprykę. Mieszmaj ostrożnie i rozkładamy pojedyncze plasterki na blasze wyłożonej papierem do pieczenia. Możemy uzupełnić papryką. Pieczemy w temperaturze 180 stopni około 15 minut. Następnie odwracamy plasterki i pieczemy dalsze 10 minut, pilnując by całość się nie przypaliła (czas zależy od grubości plasterków). Po pieczeniu wystawiamy do ostygnięcia. Dopiero zimne plasterki buraczków staną się chipsami i będą chrupiące i kruche.
4. Seler odcedzamy, ale nie wlewamy wywaru (może być potrzebny do osiągnięcia właściwej konsystencji puree), dodajemy masło i miksujemy aż do uzyskania jednolitej aksamitnej konsystencji. W razie potrzeby solimy. Puree można podawać na zimno i na ciepło. Stanowi znakomite zastępstwo dla wszechobecnego ziemniaka.
5. Mięso smażymy na gorącym tłuszczu (masło klarowane lub olej z dodatkiem masła) około 15 minut z jednej i 10 minut z drugiej strony. Po smażeniu połówki odstawiamy na 3-4 minuty.
6. Połówki kroimy w plasterki i podajemy z puree selerowym oraz chipsami z buraczków.

Wujek Jarek
gotuje

TÖLTÖTT SZŰZPECSENYE

A mai recept összetevőit bátran fel lehet használni más ételkomponensekhez is, a céklachipset pedig kiválóan lehet eszegetni a Bajnokok Ligája közelgő sorozatának meccsei közben is.

Fontos az elkészítés sorrendje. A chipsnek hidegnek kell lennie, a püré elkészítési ideje mintegy 40 perc, a szűzpecsenyét pedig először érdemes finoman megszórni fűszerekkel, és félretenni legalább egy órára.

Hozzávalók 3 személyre:

1. Szűzpecsenye: egy darab méretes sertés szűzpecsenye, két kabanos kolbász (hosszára kétszer nagyobbak legyenek, mint a szűzpecsenye), fűszerek, olívaolaj, só, bors.
2. Chips: egy fej nagy cékla, olívaolaj, só, őrölt csemege fűszerpaprika (lehet csipős is, ha valaki szereti).
3. Püré: kb. ½ kg zeller, ½ liter tej, egy lapos kanál citromfű, fehér bors, egy gerezd fokhagyma vagy fél kanálka granulált fokhagyma, só, ¼ kocka vaj.

Elkészítés:

1. A szűzpecsenye feldarabolásával kezdjük, amelyet három ferde részre vágunk. Mindegyikbe két lyukat szúrunk (ezt meg lehet tenni egy hagyományos késével – előzőleg alaposan meg kell mosni). A lyukakba beletűzünk a kabanos kolbászokat. A húsdarabokra olívaolaját csepegtetünk, sózzuk, borsozzuk és megfűszerezzük a kedvenc fűszereinkkel (pl. rozmarynnal, kakukkfűvel vagy majoránnával) és félretesszük.
2. A zellert gondosan meghámozzuk, megmossuk és apróra felkockázzuk. Ráöntjük a tejet. Hozzáadjuk a citromfűvet, a fokhagymát és a fehér borsot. Lassú tűzön kb. 40 percig főzzük.
3. A céklát alaposan megmossuk. Nem hámozzuk meg. A lehető legvékonyabb szeletekre vágjuk (a legjobb a konyhai robot szelatelő tárcsájával). A céklaszletekhez hozzáadjuk egy kanál olajat, sót és paprikát. Óvatosan összekeverjük, majd az egyes céklaszleteket sütőpapírral borított fémlapra tesszük. Kiegészítésként paprikával is megszórhatjuk. Kb. 15 percig sütjük 180 fokon. Utána megfordítjuk a szeleteket, és további 10 percig sütjük, ügyelve rá, hogy ne égjenek oda (ennek ideje a szeletek vastagságától függ). Sütés után félretesszük, hogy kihűljen. Csak a hideg céklaszletek válnak omlós, ropogós céklachipszszé.
4. A zellert leszűrjük, de nem öntjük ki a főzőlevét (még szükség lehet rá a püré megfelelő állagának az eléréséhez). Hozzáadjuk a vajat, és addig turmixoljuk, amíg egyenletesen bársonyossá nem válik. Szükség esetén sózzuk. A pürét egyaránt tálalhatjuk hidegen vagy melegen. Kitűnően lehet vele helyettesíteni az általánosan használt krumplit.
5. A húst forró zsiradékban (tisztított vajban vagy vajjal dúsított olajban) kb. 15 percig sütjük az egyik oldalán, majd további 10 percig a másik oldalán. Sütést követően félretesszük 3-4 percre.
6. A húst szeletekre vágjuk, és zellerpürével illetve céklachipsszel tálaljuk.

MÉTERES TÉSZTA

Elkészítés

1. A tojások fehérjéből robotgéppel kemény habot verek.
2. A piskótatésztaához a tojások sárgáját a porcukorral kikeverem, hozzáadom az étolajat és a meleg vizet. Az egészet habosra keverem.
3. Hozzáadom a lisztet, a csomag sütőport, majd óvatosan belekeverem a kemény tojáshabot.
4. A keveréket két részre osztom. Az egyikbe 2 ek. cukrozatlan kakaóport, 1-1 kiskanál olajat és vizet keverek.
5. Két mély őzgerinc formát alufóliával kibélelek. Az egyikbe a sárga, a másikba a kakaós masszát öntöm, majd kb. 170-180°C-on, 50-60 perc alatt megsütöm (tűpróba!). Végül egy rácsra borítom és megvárom, amíg kihűl.
6. A krémhez a pudingot 3 dl tejjel és 3 kanál kristálycukorral kikeverem, majd megfőzöm.
7. A vajat 10 dkg porcukorral összekeverem és beledolgozom a pudingba, majd a rumot is hozzáadom. (Ha a vaj nem keveredik el teljesen, botmixerrel összedolgozom.)
8. A tésztákat a forma bordázatának megfelelően felszele-

lem. A szeleteket egymás után (egy sárga, egy barna) a krémmel összeragasztom. Ebből a mennyiségből két, kb. 35 cm-es rúd lesz.

9. Elkészítem a csokoládémázát: A hozzávalókat felfőzöm, majd a tűzről levéve belekeverem a vajat.

10. A piskóta rudakat bevonom a csokoládémázzal, majd egy éjszakára hűtőbe teszem.

Sütőforma: 30x11x6 cm-es őzgerinc forma. Sütési mód: 170-180 °C, 50-60 perc.

Fontos. Kb. fél óra sütést követően alufóliával lefedve sütöm tovább a piskótát, hogy ne égjen meg a teteje, de megsüljön a belseje is! Vizes késsel, ferdén kell felszeletelni, mert így lesz csak csíkos!

Tudta, hogy a méteres sütemény nagyanyáink többnyire kézzel írt receptfüzetében még ferdén vágott sütemény néven szerepelt. Igazi reneszánszát az 1980-as években élte. Akkoriban a vendéglátás egyik elengedhetetlen kellékének számított. A méteres sütemény készítésében vonja be gyermekeit is, a különböző színű piskótaszalagok összeragasztása a kicsik számára nemcsak jó szórakozás, de remek készségfejlesztő gyakorlat is. Azzal azonban számoljon, hogy ha egyszer gyermeke vagy párja ráérez a méteres süti ízére, állandóan ezt fogja kérni!

Hozzávalók:

- Tésztához:
- 5 db tojás
 - 26 dkg porcukor
 - 1 dl étolaj
 - 1 dl meleg víz
 - 26 dkg liszt
 - 1 cs. sütőpor
 - 2 ek. kakaópor
- Krémhez:
- 1 cs. vanília vagy puncs puding
 - 3 dl tej
 - 3 ek. kristálycukor
 - 10 dkg vaj vagy margarin
 - 2-3 ek. rum
 - 10 dkg porcukor
- Mázhoz:
- 5 ek. kakaó
 - 7 ek. cukor
 - 5-6 ek. víz
 - 7 dkg vaj

Typologia nocy

Kubuś jest małym chłopcem, jakich wielu. Ale Kubuś jest jednocześnie wyjątkowy. Tak jak wszystkie noce są takie same, ale jednocześnie każda z nich jest wyjątkowa. Właśnie teraz Kubuś rozmyśla o naturze nocy. Wszędzie cicho i sennie, tylko w głowie Kubusia kłębią się głośno najróżniejsze przemyślenia, tupią głośno nogami, biegają po głowie i nie pozwalają chłopcu zasnąć. Kubuś chce więc okiełznać noc, segregując ją na różne typy.

Noc u babci. Jest wyjątkowa, bo pachnie świeżo wykrochmaloną pościelą, chłodną, gładką, bez żadnej fałdki. Ręka babci, głaszcząca głowę chłopca, jest ciepła i szorstka, ale to najukochańsza ręka na świecie. Noc u babci to święto.

Noc u kolegi z przedszkola to noc pełna przygód. Można po cichu rozmawiać nawet do północy, można planować podboje, na które wyruszy się następnego dnia, można wyttyczać szlaki, które się przemierzy, kiedy dorośnie, można walczyć i zwyciężać, zawierać sojusze, niszczyć wrogów, wygrywać wyścigi i okiełznywać najdziksze konie. Można budować szalasy, zatopić statek piratów i samemu pokonać smoka. Taka jest tajemnicza moc długich nocy u kolegi z przedszkola.

Noc, kiedy człowiek jest chory. Wtedy najważniejsza jest mama. Siedzi się wtedy cichutko, cierpi, bo boli głowa i gardło, z nosa cieknie i ma się wysoką gorączkę, ale jednocześnie jest się znów małym chłopcem, którego mama okryje, pogłaska po głowie, przytuli i przeczyta nawet najdłuższą bajkę. Mama nigdzie się nie spieszy, patrzy z troską na chłopca i sięga po kolejną książkę. Dobrze jest być zdrowym, ale takie noce też są piękne na swój sposób.

Noc wigilijna. Kiedy czeka się na pierwszą gwiazdkę, kiedy rozpakuje się prezenty, kiedy wszyscy są odświętni, przejęci i radosni. Kiedy pachnie choinka, jak nigdy dotąd.

Kubuś zanurzony po uszy w swoich rozmyśleniach o nocy, zaaferowany własną głęboką przenikliwością, nieopatrznie wtulił głowę w poduszkę. Zaczął regularnie oddychać. Śpi. Śpi jak tysiące innych chłopców w jego wieku, ale jednocześnie jest w tym swoim spaniu tak bardzo wyjątkowy.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Éjszaka határozó

Kubuś sok más társához hasonló kisgyermek. Mégis, Kubuś kivételes gyermek. Hasonlóan, minden éjszaka egyforma, mégis, mindegyik különleges a maga nemében. Most Kubuś éppen az éjszakák fajtáit osztályozza. Mindenhol álmos csend honol, csak Kubuś fejében zakatolnak a legkülönfélébb gondolatok, futkosnak a fejében, lábaikkal hangosan dübörögnek, és nem engedik őt elaludni. Kubuś tehát úrrá szeretne lenni az éjszaka fölött, felosztva azt különféle típusokra.

Éjszaka a nagymamánál. Kivételes, mert a frissen keményített, hűvös, sima, ráncoktól mentes ágyneműtől illatozik. A nagymama keze – amellyel unokája fejét simogatja – meleg és érdes, de a legszeretettebb kéz a világon. Az éjszaka a nagymamánál ünnep.

Éjszaka az óvodai társnál – élmények hosszú sorát jelenti. Halkan akár éjfélig is lehet beszélgetni. Meg lehet tervezni a hódító háborút, amelyre másnap együtt indulnak, az ajtófélfán meg lehet jelölni egymás magasságát (hogy majd felnőtt korban szemügyre lehessen venni), lehet csatázni és győzedelmeskedni, szövetségeket kötni, ellenségeket üldözni, versenyeken győzni, és vadlovakat betörni. Lehet viskót építeni, kalózhajót elsüllyeszteni, és legyőzni a hétfejtű sárkányt. Varázslatos titkoktól terhesek az óvodai társnál eltöltött éjszakák.

A betegen átvészelt éjszaka. Ilyenkor a legfontosabb anya. Csöndben lehet gubbasztani, túrni a fej- és torokfájást, az orrcsorgást, a magas lázat, egyúttal azonban újra kicsi fiúcskává lehet válni, akit anya betakar, simogatja a fejét, megölelgeti, és még a leghosszabb mesét is hajlandó elolvasni neki. Anya sehová nem siet, aggódva figyel a fiacskáját és már nyúl is a következő mesekönyvéért.

Karácsony éjszaka. Várakozás az első csillag felragyogására. Az ajándékok bontogatása. Amikor mindenki átszellemült, odaad és boldog. Amikor úgy illatozik a fenyőfa, mint még soha máskor.

Miközben Kubuś fülig beleméregül az éjszakával kapcsolatos gondolataiba, és teljesen átadja magát kavalkádjának, óvatlanul belefúrja fejét a párnába. Egyenletesen kezd lélegezni. Már alszik is. Alszik, sok ezernyi más korabeli kisgyermekhez hasonlóan, mégis, alvásában is oly nagyon kivételesnek mutatkozik.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

M I E S I Ę C Z N I K W Ę G I E R S K I E J P O L O N I I
A M A G Y A R O R S Z Á G I L E N G Y E L E K H A V I L A P J A

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Papp Zsuzsanna

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség
1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia Nyomda
ISSN: 1417-5924
Edycja online Online kiadás
[http://www.polonia.hu/images/lengyelmedia/
poloniaiwęgierska/2016/pw249.pdf](http://www.polonia.hu/images/lengyelmedia/poloniaiwęgierska/2016/pw249.pdf)

Przedsięwzięcie jest współfinan-
sowane przez Stowarzyszenie
Wspólnota Polska ze środków
otrzymanych od Kancelarii
Senatu w ramach sprawowania
opieki Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej nad Polonią i Polakami
za granicą.

Projekt realizowany w każdym
miesiącu ze środków budżetu
centralnego Węgier. Az újság
kiadása Magyarország központi
költseghetéseinek havi támoga-
tásával készül.

SZINKRON DIGITAL

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Instytucje Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego:

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Szkola Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Polski Instytut Badawczy i Muzeum Lengyel Kutatóintézet és Múzeum
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Inne organizacje i stowarzyszenia:

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@internet.hu

Stowarzyszenie Kulturalne Użyteczności Publicznej Polonia Nova Polonia Nova Közhasznú Kulturális Egyesület
1061 Budapest, Jókai tér 1/2
www.polonianova.hu biuro@polonianova.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő
Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvesz út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318413 www.parafiabudapest.republika.pl plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.pl budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztőség
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2016 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H: 10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2016. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálisan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

DNI POLSKIE W STOLECZNEJ HALI TARGOWEJ

**ŚWIĘTO 20 WRZEŚNIA
OCZYMA ZOLTÁNA DANKI**

**MIEJSCE PAMIĘCI
BŁ. J. POPIELUSZKI**

**1 WRZEŚNIA
NA FARKASRÉT**

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

POLSKO-WĘGIERSKA WYSTAWA W KAZINCBARCIKA

VESZPRÉMSKA MŁODZIEŻ

**POLONIA 20 SIERPNIA
PRZED BAZYLIKĄ ŚW. STEFANA**

POLONIJNE KOLONIE JĘZYKOWE W ZAKOPANEM